

**Informacja z zakresu
profilu ryzyka i poziomu kapitału**

Banku Spółdzielczego w Inowrocławiu

według stanu na 31.12.2017 roku

I. Podmioty objęte informacją

Niniejsza informacja z zakresu profilu ryzyka i poziomu kapitału dotyczy

Banku Spółdzielczego w Inowrocławiu.

1. Informacje ogólne o Banku

Bank Spółdzielczy w Inowrocławiu z siedzibą w Inowrocławiu przy ulicy Solankowej 11; 88-100 Inowrocław, powiat inowrocławski, województwo kujawsko-pomorskie będący Spółdzielnią wpisany jest do Rejestru Przedsiębiorców prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Bydgoszczy, XIII Wydział Gospodarczy pod numerem 0000026852, Regon – 000494864, NIP – 556-080-46-24.

Bank prowadzi działalność na podstawie:

1. Ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (Dz.U. z 2016 r. poz. 1826).
2. Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2016 r. poz. 1988, 1948, 1997, 2260, z 2017 r. poz. 85).
3. Ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2016 r. poz. 21, 996, 1250).
4. Ustawy z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości (Dz. U. z 2016 r. poz. 1047, 2255, z 2017 r. poz. 61, 245).

Podstawowym aktem regulującym organizację Banku jest Statut Banku Spółdzielczego w Inowrocławiu.

W 2017 roku Bank Spółdzielczy w Inowrocławiu prowadził działalność w:

- Centrali Banku znajdującej się przy ul. Solankowej 11,
- Punkcie Kasowym przy Urzędzie Skarbowym w Inowrocławiu al. Niepodległości 5,
- Punkcie Kasowym w siedzibie Starostwa Powiatowego przy ul. Mątewskiej 17,
- Punkcie Kasowym w siedzibie Kujawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej w Inowrocławiu przy ulicy Kopernika 7,
- Za pośrednictwem banku internetowego,
- Za pośrednictwem agencji – w przypadku wystąpienia takiej konieczności.

Bank, na podstawie i zasadach określonych w art. 4 i art. 16 ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych zrzeszony jest z SGB Bank S.A. z siedzibą w Poznaniu tworząc Spółdzielczą Grupa Bankową.

Bank działa na terenie całego kraju. Bank Spółdzielczy w Inowrocławiu nie działa w grupie kapitałowej i nie posiada podmiotów zależnych i dominujących.

Niniejszy dokument obejmuje informacje określone w części ósmej Rozporządzenia, o którym mowa w ust. 1.1 pkt .1).

Bank nie ujawnia informacji uznanych za nieistotne tj., gdy ich pominięcie nie zmieni oceny użytkownika opierającego się na informacji podlegającej ujawnieniu, przy podejmowaniu decyzji ekonomicznych.

Bank nie ujawniania informacji zastrzeżonych lub poufnych. Informacje uznaje się za zastrzeżone, jeżeli ich podanie do wiadomości publicznej osłabiłoby jego pozycję konkurencyjną. Informacje uznaje się za poufne, jeśli Bank zobowiązał się wobec klienta do zachowania poufności.

Przedstawione w niniejszej informacji dane sporządzone zostały według stanu na 31.12.2017r.

Bank jest Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB, którego głównym celem jest zapewnianie płynności i wypłacalności.

Z uczestnictwa w Systemie wynikają korzyści – między innymi dostęp do środków pomocowych w sytuacjach zagrożenia płynności lub wypłacalności, oraz obowiązki, do których należy m.in. stosowanie

systemu limitów ustalonych w Systemie oraz poddawanie się działaniom prewencyjnym podejmowanym przez jednostkę zarządzającą Systemem.

Bank posiada zaangażowanie kapitałowe w następujących podmiotach (których sprawozdania nie podlegają konsolidacji ze sprawozdaniem Banku):

<i>Nazwa podmiotu</i>	<i>Kwota zaangażowania</i>	<i>Przedmiot działalności</i>	<i>Zaangażowanie kapitałowe pomniejsza/nie pomniejsza fundusze własne Banku</i>
SGB-Bank S.A. w Poznaniu	1 623 400,00 zł	Działalność bankowa	Nie pomniejsza FW Banku
TUW - Concordia	1 000,00 zł i odpis aktualizujący 100% - 1 000,00 zł.	działalność ubezpieczeniowa	Nie pomniejsza FW Banku
Spółdzielnia System Ochrony SGB - IPS	1 000,00 zł	IPS	Nie pomniejsza FW Banku

2. Organy Banku

Organami Banku są:

1. Zebranie Grup Członkowskich;
2. Zebranie Przedstawicieli Członków;
3. Rada Nadzorcza;
4. Zarząd.

Skład Rady Nadzorczej na dzień 31.12.2017 roku:

1. Śnieg Piotr - Przewodniczący Rady Nadzorczej;
2. Zofia Kincel – Z-ca Przewodniczącego;
3. Maria Nowak – Sekretarz Rady;
4. Stanisław Adamczyk – Członek Rady;
5. Maciej Biegała – Członek Rady;
6. Feliks Graczyk – Członek Rady;
7. Józef Lewandowski – Członek Rady.

Skład Zarządu na dzień 31.12.2017 roku:

1. Helena Kłosowska – Prezes Zarządu;
2. Magdalena Wiśniewska – Wiceprezes Zarządu;
3. Beata Wierzbicka – Skroś – Wiceprezes Zarządu Banku.

3. Przedmiot działania Banku

Bank wykonuje następujące czynności bankowe:

- 1) przyjmowanie wkładów pieniężnych płatnych na żądanie lub z nadejściem oznaczonego terminu oraz prowadzenie rachunków tych wkładów,
- 2) prowadzenie innych rachunków bankowych,
- 3) udzielanie kredytów i pożyczek pieniężnych osobom fizycznym zamieszkującym lub prowadzącym przedsiębiorstwo na terenie działania Banku lub osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym nie posiadającym osobowości prawnej a posiadającym zdolność prawną, mającym siedzibę lub jednostki organizacyjne na terenie działania Banku,

- 4) udzielanie, w zakresie i trybie uzgodnionym z Bankiem Zrzeszającym, gwarancji bankowych i poręczeń osobom fizycznym zamieszkującym lub prowadzącym przedsiębiorstwo na terenie działania Banku lub osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym nie posiadającym osobowości prawnej a posiadającym zdolność prawną, mającym siedzibę lub jednostki organizacyjne na terenie działania Banku,
- 5) przeprowadzanie bankowych rozliczeń pieniężnych,
- 6) operacje czekowe i wekslowe,
- 7) wydawanie kart płatniczych oraz wykonywanie operacji przy ich użyciu,
- 8) nabywanie i zbywanie wierzytelności pieniężnych,
- 9) przechowywanie przedmiotów i papierów wartościowych oraz udostępnianie skrytek sejfowych,
- 10) prowadzenie skupu i sprzedaży wartości dewizowych,
- 11) pośrednictwo w dokonywaniu przekazów pieniężnych oraz rozliczeń w obrocie dewizowym,
- 12) emitowanie bankowych papierów wartościowych.

Bank wykonuje następujące czynności bankowe w imieniu i na rzecz Banku Zrzeszającego:

- 1) wydawanie kart płatniczych,
- 2) udzielanie kredytów.

Ponadto Bank wykonuje następujące czynności:

- 1) obejmuje lub nabywa akcje i prawa z akcji, udziały innej osoby prawnej i jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych, przy czym każdorazowe objęcie lub nabycie z wyłączeniem objęcia lub nabycia akcji, praw z akcji lub udziałów banków wymaga uzyskania zgody Banku Zrzeszającego,
- 2) dokonuje obrotu papierami wartościowymi,
- 3) dokonuje, na warunkach uzgodnionych z dłużnikiem, zamiany wierzytelności na składniki majątku dłużnika, z tym że Bank jest obowiązany do ich sprzedaży w okresie nie dłuższym niż:
 - a) 5 lat od daty nabycia – w odniesieniu do nieruchomości,
 - b) 3 lata od daty nabycia – w odniesieniu do pozostałych składników majątku,
- 4) nabywa i zbywa nieruchomości,
- 5) świadczy usługi konsultacyjno – doradcze w sprawach finansowych,
- 6) świadczy inne usługi finansowe w zakresie:
 - a) pośrednictwa ubezpieczeniowego w zakresie działalności agencyjnej,
 - b) wykonywania w imieniu i na rzecz Banku Zrzeszającego określonych w pełnomocnictwie tego Banku operacji związanych z pośrednictwem w dokonywaniu przekazów pieniężnych za granicę,
 - c) działalności factoringowej,
 - d) wykonywania w imieniu i na rzecz Banku Zrzeszającego, na podstawie umowy agencyjnej, usług w zakresie obsługi międzynarodowych i krajowych przekazów pieniężnych w ramach sieci Western Union Money Transfer.

Obowiązek sprzedaży, o którym mowa w pkt 3 nie spoczywa na Banku jeżeli przejęte składniki majątku wykorzystana do prowadzenia własnej działalności bankowej.

II. Cele i strategię zarządzania rodzajami ryzyka uznanymi przez Bank za istotne

1. Cele dla istotnych rodzajów ryzyka oraz sposób ich realizacji

- 1) **Ryzyko kredytowe** (w tym koncentracji, detalicznych ekspozycji kredytowych oraz ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie)

A. RYZYKO KREDYTOWE

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka kredytowego obejmują:

- 1) wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem kredytowym zapewniającego stabilny rozwój optymalnego jakościowo portfela kredytowego;
 - 2) dostarczanie Zarządowi Banku informacji o poziomie ryzyka kredytowego umożliwiających podejmowanie ostrożnościowych, zasadnych decyzji dotyczących działalności kredytowej Banku;
 - 3) utrzymywanie jakości portfela kredytowego Banku, wyrażonej udziałem kredytów zagrożonych (według wartości nominalnej) w kredytach ogółem na poziomie nie wyższym od 8%;
 - 4) utrzymywanie pokrycia rezerwami celowymi należności zagrożonych (według wartości bilansowej brutto z wyłączeniem odsetek) od podmiotów sektora niefinansowego i instytucji rządowych lub samorządowych na poziomie co najmniej 60%;
 - 5) ograniczanie ryzyka utraty wartości aktywów, wynikającego z pozostałych (poza kredytami) aktywów Banku.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
- 1) stosowanie odpowiednich standardów zawartych w regulacjach kredytowych, w szczególności dotyczących oceny zdolności kredytowej klientów Banku oraz prowadzenia monitoringu kredytów;
 - 2) ustanawianie skutecznych i adekwatnych do ponoszonego ryzyka zabezpieczeń spłaty kredytów, w szczególności weryfikacja ich wartości i płynności, zarówno podczas oceny wniosku kredytowego, jak i w ramach prowadzonego monitoringu, ograniczanie ryzyka prawnego w procesie ustanawiania zabezpieczeń;
 - 3) inwestowanie nadwyżek zgromadzonych środków na lokatach w Banku Zrzeszającym lub za pośrednictwem Banku Zrzeszającego w innych instrumentach finansowych w ramach limitów ustanowionych przez System Ochrony SGB; Bank zakłada, że maksymalna kwota instrumentów finansowych, innych niż wyemitowane przez Skarb Państwa lub NBP nie może przekroczyć 10 % funduszy własnych Banku.
 - 4) utrzymywanie w bilansie Banku tylko portfeli aktywów o charakterze bankowym (Aktywa o charakterze bankowym stanowią aktywa, nie wynikające z działalności handlowej (zgodnie z definicją zawartą w art. 92 CRR));
 - 5) utrzymywanie aktywów obciążonych najwyższym ryzykiem kredytowym, tj. portfela kredytów podmiotów niefinansowych na poziomie 70% ich udziału w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania.

B. RYZYKO KONCENTRACJI

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka koncentracji obejmują:
 - 1) utrzymywanie umiarkowanie zdywersyfikowanego portfela kredytowego w zakresie uwarunkowanym terenem działania Banku;
 - 2) bezwzględne przestrzeganie limitów dużych ekspozycji określonych w CRR;
 - 3) budowę, weryfikację i aktualizację Zasad zarządzania ryzykiem koncentracji;
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
 - 1) angażowanie się Banku w branże, w których obsłudze Bank posiada wieloletnie doświadczenie oraz ustalanie limitów koncentracji w pojedyncze branże;
 - 2) ostrożne kredytowanie klientów oraz grup powiązanych klientów, których zaangażowanie w Banku wyniosłoby 10% uznanego kapitału.

C. RYZYKO EKSPOZYCJI KREDYTOWYCH ZABEZPIECZONYCH HIPOTECZNIE

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka związanego z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie obejmują:
 - 1) wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z ekspozycjami zabezpieczonymi hipotecznie, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania ekspozycjami kredytowymi zabezpieczonymi hipotecznie;
 - 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem kredytów zabezpieczonych hipotecznie mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;

- 3) utrzymywanie udziału portfela kredytów zagrożonych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie nie wyższym od 10% całego portfela kredytów zabezpieczonych hipotecznie;
 - 4) zaangażowanie się w ekspozycje kredytowe zabezpieczone hipotecznie maksymalnie do 75% ich udziału w portfelu kredytowym.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
- 1) udzielanie kredytów zabezpieczonych hipotecznie, tym klientom detalicznym w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI) nie przekracza poziomów:

Wskaźnik DtI			
okres kredytowania w miesiącach w przedziale (od do):	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie netto w sektorze przedsiębiorstw (PWN)		
	Do 1*PWN	Powyżej 1*PWN do 3*PWN	Powyżej 3*PWN
Do roku	55%	70%	70%
Do pięciu lat	50%	65%	80%
Powyżej pięciu lat	45%	60%	75%

częstkowe DtI	
Miejsce zamieszkania:	Korekta
Miasto do 50 tys.	0%
Miasto do 100 tys.	-5%
Miasto do 200 tys.	-5%
Miasto do 500 tys.	-5%
Miasto powyżej 500 tys.	-5%
Wieś	+5%

- 2) stosowanie limitów LtV, na maksymalnym poziomie:
 - a) 80% - w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych,
 - b) 90% - w przypadku ekspozycji kredytowych zabezpieczonych na nieruchomościach mieszkalnych, gdy część ekspozycji przekraczająca 80% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP,
 - c) 75% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej;
 - d) 80% - w przypadku ekspozycji kredytowej zabezpieczonej na nieruchomości komercyjnej, gdy część ekspozycji przekraczająca 75% LtV jest odpowiednio ubezpieczona lub kredytobiorca przedstawił dodatkowe zabezpieczenie w formie blokady środków na rachunku bankowym lub poprzez zastaw na denominowanych w złotych dłużnych papierach wartościowych Skarbu Państwa lub NBP.
- 3) stosowanie ostrożnego podejścia do wycen nieruchomości, m.in. poprzez:
 - a) dokonywanie weryfikacji wycen przez pracowników posiadających odpowiednie przeszkolenie;
 - b) zlecanie ponownych wycen, jeżeli w ocenie Banku wartość nieruchomości obniżyła się o 20% i jeżeli zabezpieczenia ekspozycji Banku na tej nieruchomości pomniejszają podstawę naliczania rezerw celowych.

D. RYZYKO DETALICZNYCH EKSPOZYCJI KREDYTOWYCH

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych obejmują:
 - 1) wdrożenie, weryfikację i aktualizację zasad zarządzania ryzykiem w obszarze związanym z detalicznymi ekspozycjami kredytowymi, które będą uwzględniały w sposób adekwatny do skali prowadzonej działalności zapisy dobrych praktyk w zakresie zarządzania detalicznymi ekspozycjami kredytowymi;
 - 2) prowadzenie działalności w zakresie związanym z udzielaniem detalicznych ekspozycji kredytowych mającej na celu utrzymanie zaangażowania na nieistotnym poziomie;
 - 3) utrzymywanie udziału portfela detalicznych ekspozycji zagrożonych na poziomie nie wyższym od 10% całego portfela detalicznych ekspozycji kredytowych;
 - 4) dążenie do zwiększenia zaangażowania Banku w detaliczne ekspozycje kredytowe.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
 - 1) przyjęcie maksymalnego okresu kredytowania dla detalicznych ekspozycji kredytowych na 7 lat;
 - 2) udzielanie kredytów detalicznych tym klientom w przypadku których poziom relacji wydatków związanych z obsługą zobowiązań kredytowych i innych niż kredytowe zobowiązań finansowych do dochodów tych klientów (wskaźnik DtI) nie przekracza:

Wskaźnik DtI			
okres kredytowania w miesiącach w przedziale (od do):	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie netto w sektorze przedsiębiorstw (PWN)		
	Do 1*PWN	Powyżej 1*PWN do 3*PWN	Powyżej 3*PWN
Do roku	55%	70%	70%
Do pięciu lat	50%	65%	80%
Powyżej pięciu lat	45%	60%	75%

częstkowe DtI	
Miejsce zamieszkania:	Korekta
Miasto do 50 tys.	0%
Miasto do 100 tys.	-5%
Miasto do 200 tys.	-5%
Miasto do 500 tys.	-5%
Miasto powyżej 500 tys.	-5%
Wieś	+5%

2) Ryzyko operacyjne

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka operacyjnego obejmują:
 - 1) optymalizację efektywności gospodarowania poprzez zapobieganie i minimalizowanie strat operacyjnych oraz wyeliminowanie przyczyn ich powstawania;
 - 2) racjonalizację kosztów;
 - 3) zwiększenie szybkości oraz adekwatności reakcji Banku na zdarzenia od niego niezależne;
 - 4) automatyzację procesów realizowanych w Banku, pozwalającą w sposób bezpieczny zredukować ryzyko wynikające z błędów ludzkich;
 - 5) wdrożenie efektywnej struktury zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym określenie ról i odpowiedzialności w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez opracowanie i wdrożenie:
 - 1) systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, adekwatnego do profilu ryzyka Banku;

- 2) systemu zarządzania zasobami ludzkimi, który pozwala na stworzenie kultury organizacyjnej wspierającej efektywne zarządzanie ryzykiem operacyjnym;
- 3) skutecznego systemu kontroli wewnętrznej pozwalającego na monitorowanie i korygowanie wykrytych nieprawidłowości (w szczególności w obszarach najbardziej narażonych na ryzyko);
- 4) odpowiednich warunków technicznych (w tym technologicznych) wspierających w sposób bezpieczny działalność Banku i przetwarzane przez niego informacje;
- 5) procedur opisujących istniejące w Banku procesy, które regularnie są dostosowywane do zmieniających warunków otoczenia wewnętrznego i zewnętrznego;
- 6) planów awaryjnych i planów zachowania ciągłości działania Banku.

3) Ryzyko płynności

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka płynności obejmują:

- 1) zapewnienie finansowania aktywów i terminowego wykonywania zobowiązań w toku normalnej działalności Banku lub w innych warunkach, które można przewidzieć, bez konieczności poniesienia straty;
- 2) zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowej, zwłaszcza z powodu czynników wewnątrzbankowych oraz posiadanie aktualnego i skutecznego planu awaryjnego na wypadek wystąpienia takiej sytuacji,
- 3) utrzymywanie przez Bank aktywów nieobciążonych na minimalnym poziomie stanowiącym zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni.

2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:

- 1) realizowanie strategii finansowania, o której mowa w ust. 3;
- 2) pozyskiwanie depozytów o możliwie długich terminach wymagalności, tak aby Bank mógł otwierać po stronie aktywnej pozycje o dłuższym horyzoncie czasowym;
- 3) utrzymywanie na bezpiecznym poziomie nadzorczych miar płynności, przy jednoczesnym minimalizowaniu kosztów z tym związanych;
- 4) utrzymywanie wymogu pokrycia płynności (wskaźnika LCR) oraz stabilnego finansowania (wskaźnika NSFR) na wymaganym przepisami poziomie;
- 5) finansowanie na bezpiecznym poziomie kredytów powiększonych o majątek trwały przez depozyty powiększone o fundusze własne;
- 6) utrzymywanie płynnościowej struktury bilansu na poziomie zapewniającym występowanie nadwyżki skumulowanych aktywów (wraz ze zobowiązaniami pozabilansowymi otrzymanymi) nad skumulowanymi pasywami (wraz ze zobowiązaniami pozabilansowymi udzielonymi) w okresie do 1 roku oraz nadwyżki skumulowanych pasywów nad skumulowanymi aktywami w okresie powyżej 1 roku;
- 7) zapewnienie globalnej wypłacalności Banku, oznaczającej posiadanie skumulowanej luki płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych) na poziomie nieujemnym;
- 8) dywersyfikacja źródeł finansowania poprzez ograniczanie udziału środków dużych deponentów lub dużych depozytów w bazie depozytowej;
- 9) dążenie do podnoszenia stabilności źródeł finansowania głównie poprzez pozyskiwanie środków od gospodarstw domowych po akceptowalnej cenie oraz poprzez wydłużanie terminów wymagalności;
- 10) identyfikacja wszelkich zagrożeń związanych z ryzykiem utraty płynności, w zależności od stwierdzonego charakteru zagrożenia postępowanie według procedur awaryjnych określonych w obowiązujących w Banku zasadach zarządzania ryzykiem płynności.

4) Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmują:

- 1) optymalizację wyniku odsetkowego w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych;
 - 2) ograniczanie negatywnego wpływu zmian stóp procentowych poprzez doskonalenie narzędzi pomiaru i odpowiednie kształtowanie struktury aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych;
 - 3) utrzymywanie poziomu ryzyka w ramach ustanowionych limitów opisanych w wewnętrznej procedurze dotyczącej zasad zarządzania ryzykiem stopy procentowej.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
- 1) ograniczenie ryzyka stopy procentowej tylko do portfela bankowego i tylko do pozycji wynikających z produktów bilansowych;
 - 2) ograniczenie kwoty pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku do maksymalnie 5% sumy bilansowej;
 - 3) zmniejszanie ryzyka bazowego poprzez stosowanie dla produktów klientów stóp bazowych w postaci stawek własnych Banku (w zakresie przewidzianym w przepisach prawa) – zwłaszcza dla aktywów wrażliwych.
 - 4) dążenie do wypracowywania jak największych przychodów pozaodsetkowych.

5) Ryzyko walutowe

1. Cele strategiczne w zakresie działalności walutowej obejmują:
 - 1) obsługę klientów Banku w zakresie posiadanych uprawnień walutowych;
 - 2) zapewnienie klientom Banku kompleksowej obsługi w zakresie prowadzenia rachunków walutowych bieżących i terminowych, obsługi kasowej, realizacji przelewów otrzymywanych i wysyłanych za granicę oraz wykonywania innych czynności obrotu dewizowego za pośrednictwem Banku Zrzeszającego;
 - 3) minimalizowanie ryzyka walutowego.
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
 - 1) dążenie do utrzymania domkniętych indywidualnych pozycji walutowych, tak aby pozycja walutowa całkowita nie przekroczyła 2% funduszy własnych Banku;
 - 2) prowadzenie transakcji wymiany walut z Bankiem Zrzeszającym polegających na zagospodarowywaniu nadwyżek środków walutowych oraz domykaniu otwartych pozycji walutowych Banku; transakcje walutowe nie mają charakteru spekulacyjnego;
 - 3) utrzymywanie poziomu aktywów płynnych w walutach obcych które zaspokoją wypływy netto w danej walucie obcej;
 - 4) podnoszenie kwalifikacji kadry oraz ścisłą współpracę w tym zakresie z Bankiem Zrzeszającym;
 - 5) niedokonywanie transakcji w walutach niewymienialnych.

6) Ryzyko kapitałowe

Długoterminowe cele kapitałowe Banku:

1. dążenie do zapewnienia odpowiedniej struktury oraz systematycznego wzrostu funduszy własnych, adekwatnych do skali i rodzaju prowadzonej działalności;
2. ograniczenie wyznaczania łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko do rodzajów ryzyka-przewidzianych przez przepisy prawa przy założeniu braku prowadzenia działalności handlowej;
3. posiadanie minimalnej wielkości łącznego współczynnika kapitałowego na poziomie 13,25%, dodatkowo poziom współczynnika powiększany jest o bufor antycykliczny oraz bufor ryzyka systemowego;
4. posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału Tier I na poziomie 10,25%, dodatkowo poziom współczynnika powiększany jest o bufor antycykliczny oraz bufor ryzyka systemowego;
5. posiadanie minimalnej wielkości współczynnika kapitału podstawowego Tier I na poziomie 5,75%, dodatkowo poziom współczynnika powiększany jest o bufor antycykliczny oraz bufor ryzyka systemowego;

6. obciążenie kapitałem wewnętrznym funduszy własnych na maksymalnym poziomie 55%; tym samym posiadanie wewnętrznego współczynnika kapitałowego na minimalnym poziomie 14,5%;
7. dążenie do takiej struktury funduszy Tier I, aby kapitał rezerwowy stanowił 90% funduszy Tier I;
8. dywersyfikacja funduszu udziałowego poprzez ograniczenie pakietu udziałów jednego członka do 5% funduszu udziałowego; zwiększenie pakietu udziałów powyżej 5% funduszu udziałowego wymaga zgody Spółdzielni;
9. przekazywanie na fundusze własne minimum 80% nadwyżki bilansowej;
10. posiadanie zaangażowania w kapitał zakładowy (akcyjny) Banku Zrzeszającego na poziomie minimum 0,5% sumy bilansowej Banku;
11. ograniczenie jednostkowego zaangażowania kapitałowego w instytucjach finansowych, bankach krajowych, zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji w taki sposób, aby umniejszenie funduszy własnych Banku z tego tytułu nie stanowiło zagrożenia dla celów określonych w pkt 3), 4) i 5);
12. nie angażowanie się kapitałowe w podmioty będące Uczestnikami Systemu Ochrony, za wyjątkiem Banku Zrzeszającego.

7) Ryzyko braku zgodności

1. Cele strategiczne w zakresie ryzyka braku zgodności obejmują:
 - 1) zapewnienie działania Banku zgodnego z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi oraz standardami rynkowymi ;
 - 2) zapewnienie zgodności regulacji wewnętrznych Banku z przepisami zewnętrznymi;
 - 3) dążenie i dbałość o:
 - a) wizerunek zewnętrzny Banku rozumianego jako instytucja zaufania publicznego,
 - b) pozytywny odbiór Banku przez klientów,
 - c) przejrzystość działań Banku wobec klientów,
 - d) stworzenie kadry pracowniczej identyfikującej się z Bankiem, dobrze zorganizowanej wewnętrznie dla realizacji wspólnych celów wytyczonych przez Bank,
2. Bank realizuje cele strategiczne poprzez:
 - 1) identyfikację, ocenę, kontrolę, monitorowanie i raportowanie w zakresie ryzyka braku zgodności;
 - 2) projektowanie i wprowadzenie bazujących na ocenie ryzyka braku zgodności mechanizmów kontroli ryzyka braku zgodności;
 - 3) sprawne i skuteczne podejmowanie działań naprawczych w sytuacji zidentyfikowania braku zgodności;
 - 4) systematyczne podnoszenie kompetencji komórki ds. zgodności.

2. Organizacja procesu zarządzania ryzykiem

1. Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach:
 - 1) na pierwszy poziom składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku;
 - 2) na drugi poziom składa się:
 - a) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych (zwane dalej „zarządzaniem ryzykiem na drugim poziomie w zakresie, o którym mowa w lit. a)”);
 - b) działalność komórki do spraw zgodności;
 - 3) na trzeci poziom składa się działalność komórki audytu wewnętrznego, przy czym w związku uczestnictwem Banku w Systemie Ochrony, tę działalność wykonuje Spółdzielnia.
2. Zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, w zakresie, o którym mowa w lit. a) jest niezależne od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie.
3. Zgodnie z obowiązującą w Banku strukturą organizacyjną, w ramach poziomu wymienionego w ust. 1:

- 1) pkt 1) funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
 - a) Zespół ds. Księgowości i Rozliczeń,
 - b) Zespół Kredyty,
 - c) Zespół Depozytowo-Kasowy,
 - d) Punkty Kasowe,
 - e) Zespół ds. Analiz Kredytowych,
 - 2) pkt 2) lit. a) funkcjonują następujące komórki organizacyjne i stanowiska:
 - a) Zespół ds. Analiz Ryzyka;
 - 3) pkt 2) lit. b) funkcjonuje Stanowisko ds. Zgodności i Kontroli Wewnętrznej.
4. Pracownicy/komórki organizacyjne odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem na drugim poziomie, w zakresie o którym mowa w lit. a) wykonują zadania związane z identyfikacją, pomiarem lub szacowaniem, kontrolą, monitorowaniem oraz sprawozdawaniem każdego istotnego ryzyka.

Rada Nadzorcza w systemie zarządzania ryzykiem sprawuje nadzór nad wprowadzeniem systemu zarządzania ryzykiem, w tym ryzykiem braku zgodności oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność, w tym:

- 1) zatwierdza, określony przez Zarząd, akceptowalny ogólny poziom ryzyka oraz monitoruje jego przestrzeganie;
- 2) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd, strategię zarządzania Bankiem oraz nadzoruje jej przestrzeganie;
- 3) zatwierdza, przyjętą przez Zarząd Banku, strategię zarządzania ryzykiem oraz monitoruje jej przestrzeganie;
- 4) sprawuje nadzór nad opracowaniem, przyjęciem i wdrożeniem procedur, na podstawie których funkcjonować ma w Banku system zarządzania ryzykiem; nadzoruje ich przestrzeganie;
- 5) wybiera członków Zarządu posiadających odpowiednie kwalifikacje do sprawowania wyznaczonych im funkcji;
- 6) monitoruje skuteczność czynności wykonywanych przez członków Zarządu w związku z realizacją ich zadań w zakresie systemu zarządzania Bankiem;
- 7) sprawuje nadzór nad wykonywaniem przez członków Zarządu obowiązków, o których mowa w § 8, w tym w szczególności w ramach przypisanych im obowiązków na pierwszym poziomie i drugim poziomie w zakresie, o którym mowa w lit. a);
- 8) określa zasady raportowania do Rady Nadzorczej o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, po uprzednim przedstawieniu propozycji przez Zarząd, w sposób umożliwiający nadzorowanie systemu zarządzania ryzykiem w Banku;
ponadto:
- 9) zatwierdza zasady przeprowadzania testów warunków skrajnych w odniesieniu do poszczególnych rodzajów ryzyka.

Zarząd w systemie zarządzania ryzykiem projektuje, wprowadza oraz zapewnia działanie, spójnego ze strategią zarządzania Bankiem, systemu zarządzania ryzykiem, w tym:

- 1) określa bieżącą i przyszłą gotowość Banku do podejmowania ryzyka;
- 2) opracowuje i przyjmuje strategię zarządzania ryzykiem;
- 3) odpowiada za opracowanie, przyjęcie i wdrożenie procedur dotyczących zarządzania oraz zapewnienie wdrożenia planów w zakresie systemu zarządzania ryzykiem opracowuje i akceptuje politykę oraz zapewnia wdrożenie procedur; monitoruje ich przestrzeganie;
- 4) zapewnia strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka i umożliwiającą skuteczne wykonywanie zadań, w tym: wprowadza podział realizowanych w Banku zadań, zapewniający niezależność zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie;
- 5) nadzoruje zarządzanie ryzykiem na pierwszym i drugim poziomie;
- 6) nadzoruje wielkość i profil ryzyka w Banku;

- 7) ustanawia odpowiednie zasady raportowania, w tym zasady raportowania Zarządu do Rady Nadzorczej; ustanawia zasady raportowania przez jednostki organizacyjne, komórki organizacyjne oraz stanowiska organizacyjne Banku o rodzajach i wielkości ryzyka w działalności, w sposób umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka w Banku;
- 8) wprowadza niezbędne korekty i udoskonalenia systemu zarządzania w przypadku zmiany wielkości i profilu ryzyka w działalności Banku oraz czynników otoczenia gospodarczego lub wykrycia nieprawidłowości w funkcjonowaniu systemu zarządzania; ponadto:
- 9) zatwierdza przyjęte rodzaje limitów oraz ich wysokość.

Zarządzanie ryzykiem w Banku realizowane jest przez poszczególnych członków Zarządu w ramach przypisanych im obowiązków oraz:

- 1) na pierwszym poziomie;
- 2) na drugim poziomie w zakresie, o którym mowa w lit. a), przy czym nadzór nad tym poziomem przypisany jest Prezesowi Zarządu.

Zarządzanie ryzykiem jest zorganizowane w sposób umożliwiający zapobieganie konfliktom interesów pomiędzy pracownikami, czy też jednostkami organizacyjnymi Banku.

Komórki organizacyjne Banku biorą udział w procesie zarządzania ryzykiem poprzez realizację celów zawartych w niniejszej strategii oraz zgodnie z regulaminem organizacyjnym Banku.

Komitet kredytowy realizuje zadania opisane w regulaminie funkcjonowania komitetu.

Komórki organizacyjne (lub wyznaczone osoby w Banku) uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem w ramach przypisanych im zadań w strukturze organizacyjnej Banku oraz w procedurach wewnętrznych, dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

3. Metody pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka, stosowane limity ograniczające ryzyko, polityka stosowanych zabezpieczeń ograniczających ryzyko, opis innych metod ograniczania ryzyka stosowanych w Banku

1) Ryzyko kredytowe

Pomiar ryzyka kredytowego Bank dzieli na dwa poziomy:

- a) indywidualny
- b) portfelowy,

w ramach których ryzyko jest mierzone odpowiednio poprzez:

- a) wycenę każdej ekspozycji i tworzenie rezerw celowych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2008 roku w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (...) wraz ze zmianami wprowadzonymi Rozporządzeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 12 października 2017 roku
- b) dla portfela kredytowego:
 - ocenę struktury podmiotowej, rodzajowej i jakościowej portfela kredytowego,
 - ocenę poziomu wskaźnika kredytów zagrożonych, badanie udziału portfeli kredytów zagrożonych w podportfelach kredytowych,
 - ocenę wielkości salda rezerw celowych w porównaniu wielkością wyniku na działalności bankowej i wielkością wyniku finansowego Banku,
 - ocenę stopnia pokrycia rezerwami celowymi kredytów zagrożonych,
 - ocenę wartości odzysku z zabezpieczeń oraz poziomu pokrycia kredytów zabezpieczeniami,
 - monitorowania kredytów, ich struktury, czynników ryzyka,
 - analizę ryzyka wynikającego z zaangażowań wobec podmiotów, o których mowa w art. 79a ustawy Prawo bankowe,
 - analizę ryzyka kredytowego z tytułu koncentracji,

- ocenę skali stosowanych odstępstw od warunków kredytowania i ich wpływu na ryzyko,
- przeprowadzaniu testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kredytowe poprzez:

- prowadzenie odpowiedniej polityki kredytowej, w tym standardów kredytowych dotyczących oceny zdolności kredytowej,
- stosowanie zabezpieczeń spłaty kredytów,
- stosowanie systemu limitów.

W obszarze ryzyka kredytowego Bank stosuje następujące limity:

Bank przyjął następujące limity wewnętrzne, determinujące maksymalne kwoty jednostkowe:

L.p.	Rodzaj ekspozycji kredytowej	Maksymalna kwota jednostkowa
1	Kredyt na działalność gospodarczą	7 500 000,00 zł
2	Kredyt preferencyjny na finansowanie działalności rolniczej i przetwórstwa rolno-spożywczego	3 000 000,00 zł
3	Kredyt gotówkowy	255 550,00 zł
4	Kredyt gotówkowy zabezpieczony blokadą środków na rachunku bankowym lub kaucją pieniężną	do 90% stanu środków zgromadzonych na rachunku bankowym
5	Kredyt odnawialny w ROR	255 550,00 zł
6	Kredyt mieszkaniowy	1 000 000,00 zł
7	Kredyt konsolidacyjny	1 000 000,00 zł
8	Kredyt konsumpcyjny zabezpieczony hipotecznie	80 000,00 zł
9	Pożyczka hipoteczna	dla osób prowadzących działalność gospodarczą /rolniczą 300 000,00 zł dla osób nie prowadzących działalności gospodarczej/ rolniczej 500 000,00 zł
10	Gwarancja lub poręczenie udzielone na zlecenie podmiotu finansowego i niefinansowego	4 000 000,00 zł
11	Karty kredytowe	20 000,00 zł (Visa, MasterCard), 80 000,00 zł (MasterCard Gold). (w zaokrągleniu do 100 zł) Kwota kredytu nie może przekraczać 3-krotności dochodów miesięcznych netto wnioskodawcy (z uwzględnieniem sum aktualnych limitów w karcie posiadanych przez klienta w Banku).

Bank przyjął następujące limity wewnętrzne, określające maksymalny okres kredytowania:

L.p.	Rodzaj ekspozycji kredytowej	Maksymalny okres kredytowani (w latach)
1	Kredyt na działalność gospodarczą	25 lat
2	Kredyt preferencyjny na finansowanie działalności rolniczej i przetwórstwa rolno-spożywczego	15 lat
3	Kredyt gotówkowy	10 lat
4	Kredyt gotówkowy zabezpieczony blokadą środków na rachunku bankowym lub kaucją pieniężną	nie może być dłuższy niż termin, do którego została zawarta umowa rachunku bankowego, obciążonego blokadą lub kaucją zabezpieczającą spłatę kredytu.
5	Kredyt odnawialny w ROR	5 lat
6	Kredyt mieszkaniowy	30 lat
7	Kredyt konsolidacyjny	30 lat
8	Kredyt konsumpcyjny zabezpieczony hipotecznie	10 lat
9	Pożyczka hipoteczna	30 lat
10	Gwarancja lub poręczenie udzielone na zlecenie podmiotu finansowego i niefinansowego	10 lat
11	Karty kredytowe	48 miesięcy (okres ważności karty), z możliwością automatycznego wznowienia karty na kolejne 48 miesięcy

W obszarze ryzyka koncentracji Bank stosuje następujące limity:

Bank przyjął limity koncentracji ekspozycji na następującym poziomie:

- 1) w jeden podmiot lub podmioty powiązane – maksymalnie 20% uznanego kapitału;
- 2) wobec członków Rady Nadzorczej, członków Zarządu, pracowników zajmujących kierownicze stanowiska, podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie z członkiem Rady Nadzorczej, członkiem Zarządu, pracownikiem zajmującym kierownicze stanowisko – maksymalnie 2% kapitału podstawowego Tier I.

W Banku zostały te ustalone dodatkowe limity na łączną kwotę ekspozycji wobec jednego podmiotu lub grupy powiązanych klientów:

L.p.	Łączna wartość	Maksymalna wysokość
1	dużych ekspozycji	200% uznanego kapitału
2	istotnych ekspozycji	270% uznanego kapitału

Wysokości limitów ustanowionych na poszczególne sektory gospodarcze, wobec klientów prowadzących tę samą działalność lub dokonujących obrotu tymi samymi towarami przedstawiają się następująco:

L.p.	Nazwa branży	Maksymalna wysokość
1)	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	150% uznanego kapitału
2)	Górnictwo	40% uznanego kapitału
3)	Przetwórstwo przemysłowe	60% uznanego kapitału
4)	Budownictwo	100% uznanego kapitału
5)	Handel hurtowy i detaliczny	130% uznanego kapitału
6)	Pośrednictwo finansowe	35% uznanego kapitału
7)	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	60% uznanego kapitału
8)	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	40% uznanego kapitału
9)	Hotele i restauracja	40% uznanego kapitału
10)	Pozostałe branże	45% uznanego kapitału

Wysokości limitów ustanowionych na poszczególne rodzaje zabezpieczenia przedstawiają się następująco:

L.p.	Rodzaj zabezpieczenia	Maksymalna wysokość
1)	hipoteka mieszkalna	40% uznanego kapitału
2)	hipoteka komercyjna	220% uznanego kapitału
3)	hipoteka pozostała	130% uznanego kapitału
4)	zastaw	30% uznanego kapitału
5)	przewłaszczenie	15% uznanego kapitału
6)	pozostałe	150% uznanego kapitału

W obszarze ryzyka detalicznych ekspozycji kredytowych Bank stosuje następujące limity:

Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w portfelu kredytowym	Max 20%
Udział zagrożonych detalicznych ekspozycji kredytowych w detalicznych ekspozycjach kredytowych ogółem	Max 10%

W obszarze ryzyka ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie Bank stosuje następujące limity:

- 1) Ze względu na rodzaj produktów:
 - a) kredyty mieszkaniowe – 30% kapitału uznanego,
 - b) kredyty inwestycyjne – 250% kapitału uznanego,
- 2) celu kredytowania:
 - a) związane z finansowaniem nieruchomości np. zakup nieruchomości, remont, modernizacja, przebudowa, wykończenie i adaptacja – 240% kapitału uznanego,
 - b) pozostałe cele, nie związane z finansowaniem nieruchomości – 70% kapitału uznanego,
- 3) rodzaju klienta:
 - a) osoba fizyczna – 25% kapitału uznanego,
 - b) rolnicy indywidualni – 65% kapitału uznanego,
 - c) przedsiębiorcy indywidualni – 45% kapitału uznanego,

- d) przedsiębiorstwa i spółki prywatne oraz spółdzielnie – 145% kapitału uznanego,
 - e) sektor finansowy – 15% kapitału uznanego
 - f) pozostali – 15% kapitału uznanego;
- 4) rodzaju nieruchomości stanowiącej zabezpieczenie:
- a) mieszkalna – 30% kapitału uznanego,
 - b) komercyjna – 190% kapitału uznanego,
 - c) pozostała – 90% kapitału uznanego;

Ponadto bank przyjął limit ograniczający ryzyko całego portfela ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie na poziomie 310% kapitału uznanego.

2) Ryzyko operacyjne

Pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się z dwóch punktów widzenia:

- a) na podstawie incydentów/zdarzeń operacyjnych, które miały miejsce
- b) na podstawie oceny zdarzeń, które mogą zaistnieć/zdarzeń potencjalnych,

w oparciu o:

- „mapę ryzyka operacyjnego”,
- testy warunków skrajnych,
- Kluczowe Wskaźniki Ryzyka,
- samoocenę ryzyka,

Bank ogranicza ryzyko operacyjne poprzez:

- a) wdrożenie regulacji wewnętrznych opisujących realizowane w Banku procesy, systemy i oferowane Klientom produkty,
- b) wydawanie rekomendacji lub zaleceń, które pozwalają na zminimalizowanie ryzyka,
- c) stosowanie mechanizmów kontrolnych (m.in. wprowadzenie w Banku systemu zatwierdzania/akceptacji „na drugą rękę”, regularne przeprowadzanie kontroli wewnętrznych),
- d) transferowanie ryzyka,
- e) stosowanie planów ciągłości działania.

W obszarze ryzyka operacyjnego Bank w ramach siedmiu kategorii zdarzeń ryzyka operacyjnego stosuje następujące limity:

Lp.	Klasa zdarzeń	Limit (tys. zł)
1.	Oszustwa wewnętrzne	0
2.	Oszustwa zewnętrzne	0
3.	Zasady dotyczące zatrudnienia oraz bezpieczeństwo w miejscu pracy	50
4.	Klienci, produkty i praktyki operacyjne	50
5.	Szkody związane z aktywami rzeczowymi	50
6.	Zakłócenia działalności banku i awarie systemów	100
7.	Wykonanie transakcji, dostawa i zarządzanie procesami operacyjnymi	50

3) Ryzyko płynności (opisane również szerzej w części XIII)

Bank zarządza, w tym mierzy ryzyko płynności w trzech horyzontach czasowych:

- a) płynności dziennej,
- b) płynności krótkoterminowej (do 30 dni) – stosując przepływy pieniężne,
- c) płynności strukturalnej (wynikającej z wszystkich aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, w tym płynności średnio- i długoterminowej) – stosując:
 - ocenę stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym zwłaszcza depozytów (m.in. ustalenie poziomu osadu, uzależnienie od finansowania dużych deponentów, osób wewnętrznych, jednostek samorządu terytorialnego),
 - zestawienie urealnionych terminów płatności aktywów, pasywów i zobowiązań pozabilansowych – Lukę płynności,
 - analizę wskaźników płynnościowych,
 - ocenę poziomu aktywów płynnych,
 - testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko płynności poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) monitorowanie i reagowanie na sygnały wczesnego ostrzegania,
- c) utrzymywanie aktywów nieobciążonych zabezpieczających sytuację kryzysową w określonym „horyzoncie przeżycia” wynoszącym 30 dni,
- d) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów płynności.

W obszarze ryzyka płynności Bank stosuje następujące limity:

<i>Rodzaj limitu</i>	<i>wartość</i>
Limit luka płynności krótkoterminowej	Minimum 1
Współczynnik płynności krótkoterminowej	Minimum 1
Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych funduszami własnymi	Minimum 1
Współczynnik pokrycia aktywów niepłynnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	Minimum 1
Limit wskaźnika LCR	Minimum 80%
Limity luki płynności dla poszczególnych przedziałów czasowych	do roku minimum 1 powyżej roku maksimum 1
Limit zobowiązań pozabilansowych udzielonych w sumie bilansowej	Maksimum 10%
Limit udziału łącznej kwoty środków zgromadzonych przez dużych deponentów w bazie depozytowej	Maksimum 20%
Limit udziału depozytów powiększonych o fundusze własne w kredytach powiększonych o majątek trwały	Minimum 105%
Limit wskaźnika NSFR	Minimum 100%

4) Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Bank mierzy ryzyko stopy procentowej dla dwóch istotnych rodzajów tego ryzyka:

- a) przeszacowania wynikającego z niedopasowania terminów przeszacowania pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych,
- b) bazowego spowodowanego niedoskonałą korelacją zmian stóp referencyjnych, w oparciu o:
 - Lukę stopy procentowej,
 - ocenę wpływu zmian stóp procentowych na wynik finansowy Banku,
 - analizę wskaźników,
 - testy warunków skrajnych

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,

- b) dopasowywanie (w ramach możliwości) terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmianę stóp procentowych oraz stóp referencyjnych.

W obszarze ryzyka stopy procentowej Bank stosuje następujące limity:

<i>Rodzaj limitu</i>	<i>wartość</i>
Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu łącznego ryzyka przeszacowania	20% annualizowanego wyniku odsetkowego
Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wyniku odsetkowego z tytułu ryzyka bazowego	15% annualizowanego wyniku odsetkowego
Limit maksymalnej dopuszczalnej zmiany wartości ekonomicznej Banku	1% funduszy własnych Banku

5) **Ryzyko walutowe**

Bank mierzy ryzyko walutowe w oparciu o:

- wyznaczanie pozycji walutowych
- ocenę wpływu zmian kursów walutowych na wynik finansowy Banku,
- analizę wskaźników,
- testy warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko walutowe poprzez:

- a) stosowanie systemu limitów,
- b) domykanie pozycji walutowych.

W obszarze ryzyka walutowego Bank stosuje następujące limity wewnętrzne:

- 1) całkowitej pozycji walutowej w wysokości maksymalnie 2% funduszy własnych;
- a) otwartych indywidualnych pozycji walutowych netto w wysokości maksymalnie: 0,6% funduszy własnych Banku - w odniesieniu do EUR;
- b) 0,4% funduszy własnych Banku - w odniesieniu do USD.

6) **Ryzyko kapitałowe**

Bank mierzy ryzyko kapitałowe poprzez:

- a) wyznaczanie wymogów kapitałowych, w ramach kapitału regulacyjnego,
- b) szacowanie kapitału wewnętrznego na istotne rodzaje ryzyka,
- c) ocenę współczynników kapitałowych,
- d) ocenę relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- e) dokonywanie testów warunków skrajnych.

Bank ogranicza ryzyko kapitałowe poprzez:

- a) utrzymywanie odpowiedniego poziomu współczynników kapitałowych oraz relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych,
- b) posiadanie, aktualizowanie i testowanie awaryjnych planów kapitałowych.

Bank przyjmuje następujące – maksymalne poziomy poszczególnych, istotnych rodzajów ryzyka bankowego, wyrażone wielkością alokowanych funduszy własnych – limity alokacji kapitału:

- 1) na ryzyko kredytowe – 42% funduszy własnych, z podziałem na:
 - a) kapitał regulacyjny na ryzyko kredytowe – 29%,
 - b) dodatkowy wymóg kapitałowy - 13%,
przy czym dopuszczalne jest przekroczenie limitów cząstkowych, jeżeli nie jest przekroczony łączny limit na ryzyko kredytowe,
- 2) na ryzyko operacyjne – 3,5% funduszy własnych, z podziałem na:

- a) kapitał regulacyjny na ryzyko operacyjne – 3,5%,
 - b) dodatkowy wymóg kapitałowy – 0%,
przy czym dopuszczalne jest przekroczenie limitów cząstkowych, jeżeli nie jest przekroczony łączny limit na ryzyko operacyjne;
- 3) na ryzyko walutowe – % funduszy własnych, z podziałem na:
 - a) kapitał regulacyjny na ryzyko walutowe – 0%,
 - b) dodatkowy wymóg kapitałowy – 0%;
 - 4) na ryzyko koncentracji – 1,5% funduszy własnych;
 - 5) na ryzyko płynności – 1% funduszy własnych;
 - 6) na ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej – 6% funduszy własnych;
 - 7) na ryzyko kapitałowe – 1% funduszy własnych.

7) Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności zostało uznane przez Bank jako ryzyko trudnomierzalne, stąd Bank ocenia ryzyko braku zgodności tylko poprzez szacowanie jakościowe.

Szacowanie jakościowe odbywa się w dwóch wymiarach:

- 1) oceny skutków zdarzeń, które mogą wystąpić (w ramach ryzyka operacyjnego);
- 2) oceny skutków zdarzeń, których wystąpienie zostało zarejestrowane w oparciu o rejestr naruszeń compliance.

4. Adekwatności systemu zarządzania ryzykiem oraz ogólny profil ryzyka

Zarząd Banku oświadcza, że funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem jest adekwatny do skali oraz złożoności prowadzonej przez Bank działalności.

Profil ryzyka Banku, w ujęciu ilościowym Bank określa poprzez wskazanie udziału kapitału wewnętrznego na poszczególne rodzaje ryzyka w funduszach własnych.

Na datę sporządzenia informacji profil ryzyka Banku przedstawiał się następująco:

Nazwa limitu	Wysokość limitu	Wartość	Stopień realizacji
Ryzyko operacyjne			
wysokość rocznych strat z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego w zł	max. 5% wymogu kapitałowego na ryzyko operacyjne	4929,00	5,16%
Ryzyko walutowe			
Udział całkowitej pozycji walutowej w funduszach własnych	max 2%	0,10%	5,05%
Ryzyko płynności			
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M1	0	0	X
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M2	0	0	X
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M3	0	0	X
Ilość przypadków przekroczenia nadzorczej miary płynności M4	0	0	X
Kwota nadwyżki środków ponad kwotę środków wypełniających nadzorczą miarę płynności M1 w tys. zł.	0	14 201	X
Ilość przekroczeń limitu luki płynności w okresie do 1 roku	0	0	X

Ilość przekroczeń limitu luki płynności w okresie powyżej 1 roku	0	0	X
Ilość przekroczeń limitu luki płynności skumulowanej (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych udzielonych i otrzymanych)	0	0	X

Ryzyko stopy procentowej

Udział pozycji wrażliwych na zmiany stóp procentowych z terminami przeszacowania powyżej 1 roku w sumie bilansowej	Max 5 %	1,30%	26,00%
Iloraz aktywów wrażliwych o oprocentowaniu uzależnionym od stawek własnych Banku w pasywach wrażliwych o oprocentowaniu uzależnionym od stawek własnych Banku	Sytuacja pożądana 1	0,13	X

Ryzyko kredytowe

Łączna wartość aktywów (wg wartości bilansowej) w postaci: papierów wartościowych (niebędących papierami wartościowymi Skarbu Państwa, Narodowego Banku Polskiego, akcjami banku zrzeszającego), jednostek funduszy inwestycyjnych, udziałów	15%	2,69%	17,93%
Wartość portfela o charakterze handlowym	Max do poziomu stanowiącego o znaczącym zaangażowaniu	0	0
Udział kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym (bez zobowiązań pozabilansowych)	Max 8 %	5,81%	72,68%
Udział portfela kredytów podmiotów niefinansowych w sumie bilansowej powiększonej o zobowiązania pozabilansowe udzielone dotyczące finansowania	Max 70%	56,83%	81,18%
Udział ekspozycji kredytowych Banku zabezpieczonych hipotecznie w łącznej wartości ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w sektorze bankowym	Max 2%	0,02%	1,00%
Udział ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu kredytowym	Max 75%	65,29%	87,05%
Udział zagrożonych ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie w portfelu ekspozycji kredytowych zabezpieczonych hipotecznie ogółem	Max 10%	7,06%	70,60%
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych Banku w łącznej wartości detalicznych ekspozycji kredytowych sektora bankowego	Max 2%	0,00%	0,00%
Udział detalicznych ekspozycji kredytowych w portfelu kredytowym	Max 20%	1,18%	5,92%
Udział zagrożonych detalicznych ekspozycji kredytowych w detalicznych ekspozycjach kredytowych ogółem	Max 10%	2,85%	28,51%
Ilość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od daty ostatniego raportu)	-----	4	-----
Wartość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od daty ostatniego raportu) w tys. zł	-----	995,00	-----

Wartość ekspozycji kredytowych udzielonych poza obowiązującymi standardami kredytowania (w okresie od daty ostatniego raportu) w relacji do średniej wartości portfela kredytowego obliczonej wg stanów z końca miesiący analizowanego okresu	-----	0,48%	-----
---	-------	-------	-------

Ryzyko kapitałowe (biznesowe)			
Współczynnik wypłacalności	Min 14,50%	33,87%	X
Udział kapitału wewnętrznego w funduszach własnych	Max 55%	31,03%	X

5. Liczba stanowisk dyrektorskich członków Zarządu i Rady Nadzorczej

Członkowie Zarządu i Rady Nadzorczej nie zajmują stanowisk dyrektorskich.

6. Polityka wyboru członków Zarządu i Rady Nadzorczej w Banku, strategia zróżnicowania wyboru, informacja o odpowiedności

W Banku Spółdzielczym w Inowrocławiu zgodnie z art. 22aa ust. 1 ustawy Prawo bankowe do Zarządu i Rady Nadzorczej są wybierane osoby posiadające wiedzę, umiejętności i doświadczenie, odpowiednie do pełnionych przez nich funkcji i powierzonych im obowiązków, oraz dające rękojmię należytego wykonywania tych obowiązków.

W Banku przyjęta została „Procedura oceny kwalifikacji Członków Zarządu, Kandydatów na Członków Zarządu oraz Zarządu Banku Spółdzielczego w Inowrocławiu” oraz „Procedura dokonywania oceny kwalifikacji Członków Rady Nadzorczej i Rady Nadzorczej lub Kandydatów na Członków Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Inowrocławiu”. Celem oceny jest stwierdzenie czy poszczególni członkowie Zarządu z osobna oraz Zarząd kolegiąlnie dają rękojmię ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem, w tym prowadzenia działalności bankowej z zachowaniem bezpieczeństwa wkładów i lokat w nim zgromadzonych a także czy posiadają wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do realizacji zarządzania ryzykiem oraz czy ich reputacja osobista nie stwarza zagrożenia dla utraty reputacji Banku.

7. Informacja o Komitetach powołanych w Banku

W Banku funkcjonują następujące komitety, pełniące rolę doradczą w zarządzaniu ryzykiem:

- Komitet Kredytowy, który zwoływany jest w miarę potrzeb przez przewodniczącego lub w razie jego nieobecności przez pracownika opracowującego dany wniosek kredytowy lub inną sprawę kredytową wymagającą opinii komitetu. W roku 2017 Komitet Kredytowy odbył 47 posiedzeń, łącznie rozpatrzono 100 spraw. Daty posiedzeń komitetu były zbieżne z posiedzeniami Zarządu Banku.
- Komitet Audytu – w Banku Spółdzielczym w Inowrocławiu Rada Nadzorcza Banku na posiedzeniu w dniu 29.09.2017r., zgodnie z ustawą z dnia 11 maja 2017 roku o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym, dokonała wyboru Komitetu Audytu. W Banku zgłoszono kandydaturę trzech osób. Kandydaci na członków Komitetu Audytu zostali uprzednio ocenieni pod względem niezależności. Niezależność została oceniona na podstawie arkusza informacyjnego, który wpłynął do Rady Nadzorczej Banku. Komitet Audytu został w Banku powołany w celu wspierania działania Rady Nadzorczej Banku w zakresie sprawozdawczości finansowej i systemu kontroli wewnętrznej oraz systemu zarządzania ryzykiem. Komitet Audytu w obszarach objętym realizowanymi czynnościami wydawał w roku 2017 pozytywne rekomendacji, które zostały zawarte w stanowiskach. Przyjęte przez Komitet

stanowiska były przedkładane każdorazowo Radzie Nadzorczej. Komitet Audytu odbył w 2017r. dwa posiedzenia.

8. System przepływu informacji w zakresie ryzyka stosowany w Banku

System przepływu informacji w zakresie ryzyka dotyczy głównie istotnych rodzajów ryzyka i odbywa się zgodnie z wewnętrzną procedurą Banku.

W ramach informacji zarządczej z obszaru każdego ryzyka sprawozdawane są:

- wyniki pomiaru ryzyka (wynikające z pomiarów opisanych w części II.3), w tym wyniki testów warunków skrajnych,
- informacja o realizacji przyjętych w Banku limitów,
- wnioski dla Zarządu i Rady Nadzorczej.

Raporty z zakresu oceny poziomu poszczególnych rodzajów ryzyka Banku otrzymują:

- Członek Zarządu Banku ds. finansowo – księgowych:

a) w cyklach miesięcznych w zakresie:

- Zarząd Banku:

a) w cyklach miesięcznych w zakresie:

- ryzyka kredytowego,
- ryzyka płynności,
- ryzyka walutowego;

b) kwartalnych w zakresie:

- ryzyka kredytowego,
- ryzyka koncentracji,
- ryzyka inwestycji
- ryzyka stopy procentowej,
- ryzyka płynności,
- ryzyka operacyjnego,
- ryzyka walutowego,
- adekwatności kapitałowej.

c) w cyklach rocznych w zakresie:

- ryzyka kredytowego,
- ryzyka płynności,
- ryzyka operacyjnego,
- adekwatności kapitałowej,
- ryzyka braku zgodności.

- Rada Nadzorcza otrzymuje raporty w cyklach kwartalnych, półrocznych lub rocznych.

Monitorowanie ryzyka odbywa się z częstotliwością umożliwiającą dostarczenie informacji o zmianach profilu ryzyka Banku. Zakres oraz szczegółowość sprawozdań wewnętrznych są dostosowane do rodzaju raportowanego ryzyka oraz odbiorców informacji.

Rzetelność, dokładność oraz aktualność dostarczanych informacji zapewnia wprowadzony w Banku system kontroli wewnętrznej.

III. Fundusze własne

1. Fundusze własne Banku obejmują:

- 1) kapitał Tier I;
- 2) kapitał Tier II.

2. Kapitał Tier I Banku obejmuje:

- 1) kapitał podstawowy Tier I, na który składają się:
 - a) wpłacony fundusz udziałowy, z uwzględnieniem następującego zapisu:

Fundusz udziałowy Banku od 1 stycznia 2014 roku nie spełnia warunku zawartego w art. 28 ust. 1 lit. e CRR, który mówi, że instrumenty w kapitale podstawowym Tier I muszą spełniać warunek „wieczystości”; w związku z tym Bank, zgodnie z zapisami CRR usuwa stopniowo z funduszy własnych fundusz udziałowy.

- b) zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, po uzyskaniu zgody KNF,
 - c) niepodzielony zysk z lat ubiegłych, po uzyskaniu zgody KNF,
 - d) w ramach skumulowanych, innych całkowitych dochodów:
 - fundusz z aktualizacji wyceny majątku trwałego,
 - kapitał z aktualizacji instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”,
 - e) kapitał rezerwowy,
 - f) fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej,
 - g) w ramach innych przejściowych korekt kapitału podstawowego Tier I:
 - (ze znakiem minus) określoną wartość procentową (20% w 2017r.) funduszu z aktualizacji wyceny majątku trwałego; (ze znakiem minus – co oznacza, że Bank usuwa z funduszy) określoną wartość procentową³ zysków z wyceny instrumentów dłużnych lub kapitałowych zakwalifikowanych do portfela „dostępne do sprzedaży”,
- 2) pomniejszenia kapitału podstawowego Tier I:
- a) określona wartość procentowa (80% w 2017 r.) wartości niematerialnych i prawnych wyceniona według wartości bilansowej,
 - b) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do funduszy podstawowych Tier I, jeżeli KNF uznała, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
 - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji (z wyłączeniem udziałów kapitałowych w Banku Zrzeszającym i u innego Uczestnika-za wyjątkiem udziałów krzyżowych),
 - d) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach w kapitale podstawowym Tier I podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
 - e) strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu, w tym utworzone rezerwy, których skutki nie zostały odniesione na fundusze,
 - f) aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oparte na przyszłej rentowności,
 - g) pozycje, które należy odliczyć od pozycji dodatkowych w Tier I, których wartość przekracza wartość kapitału dodatkowego Tier I;
 - h) dodatkowe korekty wartości jako 0,1% sumy wartości wycenionych według wartości godziwej;
- 3) kapitał dodatkowy Tier I, który stanowi:
- a) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 52 CRR (aktualnie Bank nie posiada takich instrumentów),
- 4) pomniejszenia kapitału dodatkowego Tier I:
- a) określona wartość procentowa wartości niematerialnych i prawnych wyceniona według wartości bilansowej;
 - b) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do dodatkowego kapitału podstawowego, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
 - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,

- d) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do dodatkowego kapitału podstawowego podmiotów sektora, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji,
 - e) pozycje, które należy odliczyć od pozycji Tier II, których wartość przekracza wartość kapitału Tier II.
3. Kapitał Tier II Banku obejmuje :
- 1) instrumenty kapitałowe spełniające warunki opisane w art. 63 CRR;
 - 2) pożyczki podporządkowane;
 - 3) rezerwę na ryzyko ogólne; rezerwę na ryzyko ogólne Bank tworzy zgodnie z Polityką (zasadami) rachunkowości Banku Spółdzielczego w Inowrocławiu;
 - 4) pomniejszenia kapitału Tier II:
 - a) wzajemne zaangażowania w instrumenty kapitałowe (krzyżowe powiązania kapitałowe) zaliczane do kapitału Tier II, jeżeli właściwy organ uznał, że miały one na celu sztuczne zwiększenie funduszy własnych Banku,
 - b) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II podmiotów sektora finansowego, jeżeli Bank nie dokonał znacznej inwestycji,
 - c) posiadane przez Bank bezpośrednio, pośrednio i syntetyczne udziały kapitałowe w instrumentach zaliczanych do kapitału Tier II, jeżeli Bank dokonał znacznej inwestycji.

Fundusze własne ogółem dla współczynnika wypłacalności (kapitał uznany)	55 469 154,02
Kapitał Tier 1	55 469 154,02
Kapitał podstawowy CET1	55 469 154,02
Fundusz z aktualizacji wyceny	51 328,57
Kapitał rezerwowy (fundusz zasobowy i rezerwowy)	50 940 180,00
Fundusz ogólnego ryzyka	4 100 000,00
Fundusz udziałowy w ramach korekt okresu przejściowego	397 500,00
(-) Wartość firmy (wartości niematerialne i prawne)	- 9 588,84
Inne pozycje lub korekty kapitału CET1	- 10 265,71
Dodatkowy kapitał podstawowy (AT1)	-
Kapitał Tier 2	-

Fundusze własne składają się z wyłącznie z kapitału Tier I. Wartość tego kapitału wyniosła na koniec 2017 roku 55 469,15 tys. zł. W kapitale Tier 1 przeważa fundusz zasobowy w wysokości 50 940,18 tys. zł., który stanowi 91,84% kapitału uznanego. Kapitał uznany pomniejszony zostały o wartości niematerialne i prawne oraz amortyzowaną część funduszu z aktualizacji wyceny. Wartość pomniejszenia na dzień 31.12.2017 r. wynosi 19,85 tys. zł.

IV. Wymogi kapitałowe

1. Metoda szacowania kapitału wewnętrznego oraz przyjęty przez Bank poziom adekwatności kapitałowej

Bank dokonuje agregacji wymogów kapitałowych na poszczególne rodzaje ryzyka uznane za istotne w oparciu o metodę minimalnego wymogu kapitałowego.

Poziomem wyjściowym dla ustalenia kapitału wewnętrznego jest wyliczony regulacyjny wymóg kapitałowy.

Bank wyznacza regulacyjny wymóg kapitałowy dla ryzyka:

- kredytowego, w oparciu o metodę standardową,
- operacyjnego, w oparciu o metodę wskaźnika bazowego,
- walutowego, w oparciu o metodę de mini mis.

Następnie Bank ocenia, czy regulacyjny wymóg kapitałowy w pełni pokrywa ryzyko kredytowe, operacyjne i walutowe i jeżeli jest to konieczne, to, zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego, oblicza dodatkowy wymóg kapitałowy na te ryzyka.

Kapitał wewnętrzny stanowi sumę regulacyjnego wymogu kapitałowego, dodatkowych wymogów kapitałowych, o których mowa w ust. 3, oraz wymogów kapitałowych na pozostałe istotne rodzaje ryzyka obliczonych zgodnie z obowiązującymi w Banku zasadami szacowania kapitału wewnętrznego.

Celem strategicznym Banku w zakresie poziomu adekwatności kapitałowej jest utrzymywanie relacji kapitału wewnętrznego w stosunku do funduszy własnych na minimalnym poziomie 55%.

Na datę informacji relacja wynosiła 31,03%.

W 2017 roku Komisja Nadzoru Finansowego nie nałożyła na Bank obowiązku utrzymywania dodatkowych wymogów kapitałowych.

2. Regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe w podziale na kategorie ekspozycji

<i>Kategoria</i>	<i>Wartość ekspozycji (w tys. zł)</i>	<i>Kwota ekspozycji ważona ryzykiem przed zastosowaniem MŚP (w tys. zł)</i>	<i>Kwota ekspozycji ważona ryzykiem po zastosowaniu MŚP (w tys. zł)</i>	<i>Wymóg kapitałowy (w tys. zł)</i>
ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych (0%)	1 440,71	0,00	0,00	0,00
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych (aktywa z tyt. Odroczonego podatku dochodowego 25%)	1 074,04	2 685,09	2 685,09	214,81
ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych (20%)	901,12	180,22	180,22	14,42
ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego (20%)	9,70	1,94	1,94	0,15
ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego (50%)	7 879,34	3 939,67	3 939,67	315,17

Ekspozycje wobec banków (rezerwa obowiązkowa 0%)	151 498,43	0,00	0,00	0,00
Ekspozycje wobec banków (do 3 m-cy 20%)	210,90	42,18	42,18	3,37
ekspozycje wobec przedsiębiorstw (100%)	10 723,85	10 723,85	9 319,42	745,55
ekspozycje detaliczne (75%)	94 643,86	70 982,89	55 877,36	4 470,19
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach mieszkalnych	1 442,74	1 442,74	1 396,19	111,70
ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach komercyjnych	62 997,04	62 997,04	52 516,69	4 201,34
ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	6 635,26	6 635,26	6 635,26	530,82
ekspozycje z tytułu zbiorowego inwestowania	2 001,22	720,44	720,44	57,64
ekspozycje kapitałowe (udziały i akcje 100%)	8 742,97	8 742,97	8 742,97	699,44
Pozostałe środki trwałe (100 %)	323,52	323,52	323,52	25,88
Pozostałe aktywa (100%)	553,39	553,39	553,39	44,27
Pozostała gotówka (0 %)	2 423,91	0,00	0,00	0,00
Razem regulacyjny wymóg kapitałowy na ryzyko kredytowe				11 434,75

3. Łączne wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego, walutowego i operacyjnego

<i>Ryzyko</i>	<i>Regulacyjny wymóg kapitałowy tys. zł</i>
• kredytowe	11 434,75
• operacyjne	1 665,75
• walutowe	0,00
RAZEM	13 100,50

V. Ryzyko kredytowe

1. Definicja dla należności przeterminowanych i zagrożonych, podejścia w zakresie korekt wartości i rezerw celowych/odpisów dotyczących odsetek, w tym również rezerwy na ryzyko

Należność przeterminowana według Banku to taka należność z niespłaconą, w określonych w umowie terminach, kwotą odsetek lub kwot rat kapitałowych. Jako okres przeterminowania należy rozumieć okres od wynikającego z umowy terminu zapadalności (określonego terminu spłaty raty, odsetek lub całej należności) do dnia bilansowego. Długość okresu przeterminowania dla należności spłacanych w ratach należy przyjąć, jako okres od daty zapadalności najwcześniejszej raty, w przypadku, której nastąpiło opóźnienie spłaty

Należnościami zagrożonymi są ekspozycje kredytowe zaliczone do kategorii poniżej standardu, wątpliwej i straconej zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków.

Bank tworzy rezerwy celowe na ekspozycje kredytowe oraz odpisy na odsetki od tych ekspozycji zaklasyfikowane do:

- 1) kategorii „normalne” – w zakresie ekspozycji kredytowych wynikających z pożyczek i kredytów detalicznych (rezerwa w wysokości 1,50%);
- 2) kategorii „pod obserwacją” (rezerwa w wysokości 2%);
- 3) grupy zagrożone:
 - 20% w zakresie ekspozycji w kategorii poniżej standardu,
 - 50% w zakresie ekspozycji w kategorii wątpliwej,

- 100% w zakresie ekspozycji w kategorii straconej, po uwzględnieniu pomniejszych podstawy naliczania rezerw i odpisów.

2. Klasy ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące klasy/kategorie:

<i>Kategoria</i>	<i>Stan na 31.12.2017r. (w tys. zł)</i>
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	1 440,71
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych (aktywa z tyt. Odroczonego podatku dochodowego)	1 074,04
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	901,12
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	9 114,04
Ekspozycje wobec banków	151 709,33
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	12 389,15
Ekspozycje detaliczne	104 229,14
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomości	67 876,19
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązania	10 487,73
Ekspozycje z tytułu zbiorowego inwestowania	2 281,22
Ekspozycje kapitałowe	8 742,97
Inne ekspozycje	3 300,82
RAZEM	373 546,46

3. Struktura geograficzna ekspozycji kredytowych

W zakresie struktury geograficznej przyjmuje się, iż terenem działania Banku jest głównie teren województwa kujawsko – pomorskiego. W ocenie Banku ryzyko kredytowe na terenie działania Banku jest jednorodne i nie zachodzi potrzeba badania zaangażowania w poszczególne gminy bądź powiaty i województwa.

4. Struktura branżowa ekspozycji kredytowych

Bank dokonuje podziału ekspozycji kredytowych na następujące branże (według Polskiej Klasyfikacji Działalności, z wyłączeniem ekspozycji kredytowej wobec konsumentów):

<i>Nazwa branży</i>	<i>wartość portfela (w tys. zł)</i>
RAZEM	192 794,77
rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	46 217,64
górnictwo	11 168,53
przetwórstwo przemysłowe	15 314,10
budownictwo	21 071,54
handel hurtowy i detaliczny	22 709,16
transport, gospodarka magazynowa, łączność	2 109,18
pośrednictwo finansowe	6 842,03
obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	21 953,92
ochrona zdrowia	12 816,02
hotele i restauracja	14 874,27
pozostała	17 718,37

5. Struktura ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności

Podział ekspozycji kredytowych według terminów zapadalności przedstawia się następująco:

	Termin zapadalności	Banki centralne	Banki i oddziały instytucji kredytowych	Pozostałe instytucje sektora finansowego	Przedsiębiorcy	Gospodarstwa domowe	Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych	Instytucje rządowe szczebla centralnego
PLN	Bez określonego terminu	2 118,73	24 438,13		1 788,24	2 224,47		
	<=1 tydzień		68 006,22	116,22	3 253,50	1 887,99	1,04	
	>1 tydzień<=1 miesiąc		51 650,00	118,86	1 961,03	1 443,98	3,02	33,33
	>1 miesiąc <= 3 miesiące			153,28	5 069,77	2 584,17	29,66	66,67
	>3 miesiące <= 6 miesięcy		6 000,00	360,48	7 721,87	3 450,92	79,76	100,00
	> 6 miesięcy <=1 roku		2 000,00	3 317,74	14 111,87	8 373,11	177,70	600,00
	> 1 roku <= 2 lata		300,00	980,94	10 750,70	9 971,66	306,51	900,00
	>2 lata <= 5 lat			945,68	18 023,29	19 913,28	925,07	616,64
	> 5 lat <= 10 lat			848,83	13 353,39	20 671,77	1 530,89	
	> 10 lat <= 20 lat				6 447,56	11 758,19	2 467,37	
	> 20 lat					424,76		
Inne	Bez określonego terminu	305,18	2 640,27					
	Suma	2 423,91	155 034,62	6 842,03	82 481,22	82 704,30	5 521,02	2 316,64

6. Struktura ekspozycji zagrożonych według kategorii dla branż

Podział ekspozycji kredytowych zagrożonych dla branż przedstawia się następująco:

Nazwa branży	wartość portfela (w tys. zł)	wartość portfela kredytów zagrożonych (w tys. zł)	Rezerwy celowe od kredytów zagrożonych (w tys. zł)	Wskaźnik pokrycia kredytów zagrożonych rezerwami celowymi
	31.12.2017			
RAZEM	192 794,77	10 475,18	6 749,20	64,43%
rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	46 217,64	1 405,70	490,37	34,88%
górnictwo	11 168,53	0,00	0,00	-
przetwórstwo przemysłowe	15 314,10	303,46	303,46	100,00%
budownictwo	21 071,54	785,37	392,68	50,00%
handel hurtowy i detaliczny	22 709,16	744,76	727,51	97,68%

transport, gospodarka magazynowa, łączność	2 109,18	683,31	565,10	82,70%
pośrednictwo finansowe	6 842,03	0,00	0,00	-
obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	21 953,92	3 469,88	1 734,94	50,00%
ochrona zdrowia	12 816,02	0,00	0,00	-
hotele i restauracja	14 874,27	1 305,42	853,86	65,41%
pozostała	17 718,37	1 777,27	1 681,27	94,60%

7. Zmiana stanu korekt i rezerw z tytułu ekspozycji zagrożonych wraz z saldem początkowym i końcowym

Kategoria	Saldo początkowe (w tys. zł) 31.12.2016r.	Saldo końcowe (w tys. zł) 31.12.2017r.	Zmiany w ciągu roku (w tys. zł)
	Rezerwy celowe	Rezerwy celowe	
<i>Normalne</i>	20,26	28,52	8,26
<i>Pod obserwacją</i>	1 603,10	1 136,29	-466,81
<i>Poniżej standardu</i>	689,64	215,65	-473,99
<i>Wątpliwe</i>	592,82	2 686,01	2 093,19
<i>Stracone</i>	4 188,27	3 862,44	-325,83

VI. Techniki ograniczania ryzyka kredytowego

Bank nie stosuje technik redukcji ryzyka kredytowego.

VII. Korzystanie z ocen zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI

Bank Spółdzielczy w Inowrocławiu nie wykorzystuje oceny zewnętrznych instytucji oceny wiarygodności kredytowej ECAI na potrzeby wyznaczania aktywów ważonych ryzykiem.

VIII. Ryzyko rynkowe

W 2017 r. w zakresie ryzyka rynkowego Bank wyliczał wymóg wyłącznie na ryzyko walutowe. Bank wyznacza wymóg na ryzyko walutowe według metody de minimis (art. 351 CRR). Kwota wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka walutowego według stanu na datę 31.12.2017r. wynosi 0 zł.

IX. Ryzyko operacyjne

Bank wyznacza wymóg kapitałowy na ryzyko operacyjne metodą wskaźnika podstawowego.

Kwota wymogu kapitałowego w zakresie ryzyka operacyjnego według stanu na datę sporządzania informacji wynosi 1666 tys. zł.

Wartość strat brutto wynikających z ryzyka operacyjnego w 2017 roku w podziale na kategorie zdarzeń przedstawia się następująco:

<i>Kategoria zdarzenia</i>	<i>Wartość straty tys. zł</i>
Wykonywanie transakcji, dostawa, zarządzanie procesami	191,57
Oszustwa zewnętrzne	0
Oszustwa wewnętrzne	0
Zakłócenia działalności, awarie systemów	2,41
Zasady dotyczące zatrudnienia i bezpieczeństwo w miejscu pracy	0
Klienci i produkty	0
Szkody w rzeczowych aktywach trwałych	0

X. Ekspozycje kapitałowe

Ekspozycje kapitałowe wedle zamiaru ich nabycia oraz opis stosowanych metod wycen i zasad rachunkowości dla tych ekspozycji:

<i>Rodzaj ekspozycji</i>	<i>Kwota zakupiona ze względu na:</i> • <i>zyski kapitałowe</i> • <i>zamiar strategiczny</i>	<i>Zasady wyceny</i>
akcje SGB-Banku S.A.	Zamiar strategiczny	według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości lub według wartości godziwej albo skorygowanej ceny nabycia - jeżeli dla danego składnika aktywów został określony termin wymagalności; wartość w cenie nabycia można przeszacować do wartości w cenie rynkowej, a różnicę z przeszacowania rozliczyć zgodnie z art. 35 ust. 4;
Udział w TUV Concordia	Zamiar strategiczny	według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości lub według wartości godziwej albo skorygowanej ceny nabycia - jeżeli dla danego składnika aktywów został określony termin wymagalności; wartość w cenie nabycia można przeszacować do wartości w cenie rynkowej, a różnicę z przeszacowania rozliczyć zgodnie z art. 35 ust. 4;
Udział w Spółdzielni Systemu Ochrony SGB -IPS	Zamiar strategiczny	według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości lub według wartości godziwej

		albo skorygowanej ceny nabycia - jeżeli dla danego składnika aktywów został określony termin wymagalności; wartość w cenie nabycia można przeszacować do wartości w cenie rynkowej, a różnicę z przeszacowania rozliczyć zgodnie z art. 35 ust. 4;
--	--	--

Wartość bilansowa i godziwa posiadanych papierów wartościowych:

<i>Rodzaj ekspozycji</i>	<i>Wartość bilansowa</i>	<i>Wartość godziwa</i>
akcje SGB-Banku S.A.	1 623 400,00 zł	-
Udział w TUW Concordia	0,00 zł	-
Udział w Spółdzielni Systemu Ochrony SGB -IPS	1 000,00 zł	

Kwota zrealizowanych zysków i strat dotycząca ekspozycji kapitałowych wynosi: 0,00 zł

Kwota niezrealizowanych zysków i strat dotycząca ekspozycji kapitałowych wynosi: 0,00 zł

XI. Ryzyko stopy procentowej w portfelu niehandlowym

Ryzyko stopy procentowej w Banku wynika głównie z niedopasowania terminów przeszacowania aktywów i pasywów wrażliwych na zmiany stóp procentowych oraz niedopasowania tych pozycji ze względu na stopy referencyjne.

W Banku występuje nadwyżka aktywów nad pasywami wrażliwymi na zmiany stóp procentowych, która wynosi 42,51% sumy bilansowej.

Spadek stóp procentowych o 200 punktów bazowych obniża wynik odsetkowy Banku o: 1721 tys.zł. Oraz zmienia bilansową wartość kapitału o 116 tys.zł.

XII. Polityka zmiennych składników wynagrodzeń

Bank Spółdzielczy w Inowrocławiu przyjął Uchwałą Zarządu Nr 114/2017 z dnia 18 lipca 2017r. zatwierdzoną Uchwałą Rady Nadzorczej Nr 30/2017 z dnia 26 lipca 2017r. „Politykę wynagradzania osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Spółdzielczego w Inowrocławiu”.

Wprowadzenie i stosowanie Polityki wynagradzania ma na celu:

- 1) wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem i niezachęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza zatwierdzony przez Radę Nadzorczą akceptowalny ogólny poziom ryzyka,
- 2) wspieranie realizacji strategii zarządzania Banku i strategii zarządzania ryzykiem oraz ogranicza konflikt interesów,
- 3) ograniczenie ryzyka konfliktu interesów.

Bank realizuje Politykę wynagradzania z uwzględnieniem zasady proporcjonalności wynikającej z §29 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach tj. odpowiednio do formy prawnej w jakiej działa tj. spółdzielni, rozmiaru działalności, ryzyka związanego z prowadzoną działalnością, wewnętrznej organizacji oraz charakteru, zakresu i stopnia złożoności prowadzonej działalności.

Postanowień niniejszej Polityki wynagradzania nie stosuje się do członków Rady Nadzorczej Banku na podstawie § 25 ust.1 Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach. Członkowie Rady Nadzorczej otrzymują wynagrodzenie ustalone na zasadach określonych w „Polityce wynagradzania członków Rady Nadzorczej Banku Spółdzielczego w Inowrocławiu” i w wysokości wskazanej w uchwale Zebrania Przedstawicieli Banku, bez podziału na stałe i zmienne składniki wynagrodzenia.

Na system wynagrodzeń w Banku składają się:

1) stałe składniki wynagrodzenia (składniki obligatoryjne) obejmujące:

- a) stałe wynagrodzenie miesięczne zależne od doświadczenia zawodowego i zakresu odpowiedzialności związanej z pełnioną funkcją określone w umowie o pracę,
- b) dodatki do wynagrodzenia zasadniczego wynikające z regulacji wewnętrznych Banku, niezależne od wyników Banku,
- c) świadczenia przewidziane przepisami Kodeksu pracy i innymi obowiązującymi przepisami,

2) zmienni składniki wynagrodzenia, który stanowi premia roczna.

Oceny efektów pracy członków Zarządu dokonuje Rada Nadzorcza.

Rada Nadzorcza podejmuje decyzję co do przyznania i wypłaty zmiennych składników wynagrodzenia w oparciu o zasady ustalone w Polityce wynagrodzeń.

Podstawę przyznania i wypłaty zmiennych składników wynagrodzenia członkom Zarządu stanowi ocena wyników finansowych Banku i efektów pracy za okres trzech lat obejmujący rok miniony oraz dwa lata poprzedzające ten rok.

Łączna wartość wynagrodzeń w Banku w 2017 roku osiągnęła poziom 3 081,98 tys. zł. W tym wynagrodzenia członków Zarządu w roku 2017 osiągnęły poziom 868,43 tys. zł, z czego wynagrodzenie stałe obejmowało kwotę 585,56 tys. zł, natomiast wynagrodzenie zmienne 282,87 tys. zł.

XIII. Ryzyko płynności

Zarządzanie ryzykiem płynności (jak opisano w części II.2) zostało podzielone na dwa poziomy:

- zarządzania ryzykiem w działalności operacyjnej, w ramach którego:
 - *komórka zarządzania „wolnymi środkami”* odpowiada za zarządzanie płynnością krótkoterminową
 - *Punkty kasowe wraz z Centralą Banku* odpowiadają za gromadzenie depozytów i udzielania kredytów
- za zarządzanie ryzykiem, w ramach którego *Zespół ds. analiz ryzyka* odpowiada za identyfikację, pomiar, kontrolę i sprawozdawanie.

Głównym źródłem finansowania działalności Banku są depozyty podmiotów niefinansowych, ich łączna kwota powinna stanowić co najmniej 90% pasywów ogółem. Bank posiada i aktualizuje w okresach rocznych plan pozyskiwania i utrzymywania depozytów.

Bank dostosowuje skalę działania do możliwości zapewnienia stabilnego finansowania.

Bank zakłada możliwość pozyskiwania dodatkowym źródłem środków z Banku Zrzeszającego na zasadach i w zakresie możliwości Banku Zrzeszającego;

W sytuacji awaryjnej, dodatkowym źródłem finansowania mogą być środki uzyskane w ramach Minimum Depozytowego lub Funduszu Pomocowego na zasadach określonych w Umowie Systemu Ochrony SGB, a także pozyskanie kredytu refinansowego w Narodowym Banku Polskim.

Bank jest członkiem Zrzeszenia SGB oraz Uczestnikiem Systemu Ochrony SGB. W związku z tym, zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się zgodnie z zasadami ustalonymi w Zrzeszeniu i Systemie.

Bank Zrzeszający realizuje następujące zadania:

- 1) prowadzenie rozliczeń pieniężnych Banków Spółdzielczych,
- 2) zabezpieczanie Banków Spółdzielczych przed ryzykiem związanym z zakłóceniami w realizacji rozliczeń międzybankowych,
- 3) zabezpieczanie płynności śróddziennej dla Banków Spółdzielczych,
- 4) prowadzenie rachunków bieżących Banków Spółdzielczych,
- 5) udzielanie kredytów w rachunku bieżącym Bankom Spółdzielczym zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Banku Zrzeszającego,
- 6) gromadzenie nadwyżek środków Banków Spółdzielczych,
- 7) prowadzenie rachunków Minimum Depozytowego,
- 8) utrzymywanie aktywów płynnych stanowiących pokrycie środków Minimum Depozytowego zgodnie z § 11 ust. 3,
- 9) wyznaczanie i utrzymywanie zagregowanego wymogu pokrycia płynności (LCR), zgodnie z wytycznymi zawartymi w § 17 ust. 2,
- 10) pośredniczenie w zakupie przez Banki Spółdzielcze papierów wartościowych w ramach limitów ustalonych przez Spółdzielnię,
- 11) przeprowadzanie „zagregowanych” testów warunków skrajnych i awaryjnych planów płynności,
- 12) wsparcie Banków Spółdzielczych w zakresie narzędzi analitycznych służących pomiarowi ryzyka płynności, w tym wyznaczanie krzywej krańcowego kosztu finansowania.

Jednostka zarządzająca Systemem Ochrony realizuje następujące zadania:

- 1) udzielanie pomocy płynnościowej Uczestnikom, zgodnie z przepisami obowiązującymi w Systemie Ochrony,
- 2) wyznaczanie minimalnego zasobu aktywów płynnych w Systemie Ochrony (m.in. poprzez aktualizację kwoty Minimum Depozytowego),
- 3) ustalanie limitów ryzyka płynności w Systemie Ochrony;
- 4) monitorowanie poziomu płynności Uczestników na zasadzie indywidualnej i zagregowanej,
- 5) prowadzenie wymiany informacji o ryzyku płynności pomiędzy Uczestnikami,
- 6) opracowanie procedur wzorcowych dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

Nadwyżki środków niewykorzystane na działalność kredytową lub nie przeznaczone przez Bank na zakup innych aktywów (w tym aktywów płynnych) gromadzi Bank Zrzeszający.

Bank może w inny sposób zagospodarować nadwyżkę środków tylko za zgodą Banku Zrzeszającego.

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank wykazywał nadwyżkę płynności (rozumianą jako maksymalna kwota środków, o którą mogą zostać zmniejszone aktywa płynne, aby regulacyjne miary płynności nie spadły poniżej wymaganego minimum):

<i>Nazwa nadwyżki</i>	<i>Wartość nadwyżki</i>
Nadzorcza miara płynności krótkoterminowej ponad minimum – nadwyżka podstawowej i uzupełniającej rezerwy płynności (bez uwzględnienia zobowiązań pozabilansowych otrzymanych)	14 211 tys. zł
LCR ponad minimum – nadwyżka aktywów płynnych	160%

Wielkość miar płynności oraz wskaźnika LCR przedstawiają się następująco:

<i>Nazwa</i>	<i>Wielkość</i>	<i>Obowiązujący poziom</i>
Nadzorcza miara płynności krótkoterminowej	111%	100%
Nadzorcza miara płynności długoterminowej	151%	100%
Wskaźnik LCR	224%	64%

Urealniona luka płynności dla pierwszych trzech przedziałów z uwzględnieniem pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz skumulowana luka płynności przedstawiają się następująco:

<i>Przedział płynności</i>	<i>do 1 miesiąca</i>	<i>od 1 do 3 miesięcy</i>	<i>od 3 do 6 miesięcy</i>
Luka bilansowa prosta	73291	-15098	-420
Luka bilansowa skumulowana	73290	58193	57772

Na datę sporządzania niniejszej informacji Bank posiadał możliwość skorzystania z następujących, dodatkowych źródeł finansowania: (wypisać z rejestru alternatywnych źródeł finansowania)

<i>Rodzaj</i>	<i>Kwota</i>	<i>Warunki dostępu</i>
pożyczka płynnościowa z Funduszu Pomocowego	57 221 tys. zł	w sytuacji awaryjnej
lokata płynnościowa ze środków Minimum Depozytowego	133 507 tys. zł	w sytuacji awaryjnej

Przyczyny, które mogą spowodować narażenie Banku na ryzyko płynności to:

- niedopasowanie terminów zapadalności aktywów do terminów zapadalności pasywów i istnienie niekorzystnej skumulowanej luki płynności w poszczególnych przedziałach,
- przedterminowe wycofywanie depozytów przez klientów zaburzające prognozy przyływów pieniężnych Banku,
- nadmierna koncentracja depozytów pod względem dużych kontrahentów,
- znaczące zaangażowanie depozytowe osób wewnętrznych Banku,
- konieczność pozyskiwania depozytów po wysokim koszcie w sytuacji nagłego zapotrzebowania na środki,
- wadliwe plany awaryjne płynności nie uwzględniające szokowych zachowań klientów,
- niski stosunek depozytów, w tym depozytów stabilnych do akcji kredytowej Banku,
- niewystarczające fundusze własne do finansowania aktywów strukturalnie nie płynnych,
- ryzyko reputacji.

Bank dywersyfikuje źródła finansowania poprzez:

- ograniczanie depozytów dużych deponentów,
- różne terminy wymagalności depozytów,
- różny charakter depozytów: depozyty terminowe i bieżące

Bank ograniczania ryzyka płynności poprzez:

- stosowanie limitów ograniczających ryzyko płynności, w tym wewnętrznych limitów systemu ochrony,
- systematyczne testowanie planu awaryjnego płynności zapewniającego niezakłócone prowadzenie działalności w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych,
- lokowanie nadwyżek w aktywa płynne, które mają za zadanie zapewnienie przetrwania w sytuacji skrajnej,
- przystąpienie do Systemu Ochrony SGB, które zapewnia w uzasadnionych przypadkach pomoc płynnościową z Funduszu Pomocowego,
- utrzymywanie Minimum Depozytowego w Banku Zrzeszającym,
- określanie prognoz nadwyżki z uwzględnieniem dodatkowego bufora płynności,

Głównymi pojęciami stosowanymi w procesie mierzenia pozycji płynności i ryzyka płynności są:

- 1) baza depozytowa – zobowiązania terminowe i bieżące wobec osób fizycznych oraz innych podmiotów niefinansowych, z wyłączeniem transakcji dotyczących obrotu na hurtowym rynku finansowym,

- 2) depozyty – baza depozytowa oraz zobowiązania terminowe i bieżące wobec instytucji rządowych lub samorządowych oraz podmiotów finansowych, z wyłączeniem banków;
- 3) płynność dzienna – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych na zamknięcie dnia;
- 4) płynność bieżąca – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 7 kolejnych dni;
- 5) płynność krótkoterminowa – zdolność wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie 30 kolejnych dni;
- 6) płynność średnioterminowa – zapewnienie wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 1 miesiąca i do 12 miesięcy;
- 7) płynność długoterminowa – monitorowanie możliwości wykonania wszystkich zobowiązań pieniężnych w terminie płatności przypadającym w okresie powyżej 12 miesięcy;
- 8) bufor płynności – oszacowana przez Bank wysokość potrzebnych aktywów nieobciążonych, stanowiąca zabezpieczenie na wypadek zrealizowania się scenariuszy warunków skrajnych płynności w określonym, w obowiązującej w Banku strategii zarządzania ryzykiem, „horyzoncie przeżycia”;

Bank wykorzystuje wyniki testów warunków skrajnych do: planowania awaryjnego, wyznaczania poziomu limitów, szacowania kapitału wewnętrznego, zmiany polityki płynnościowej Banku.

Awaryjne plany płynności zostały zintegrowane z testami warunków skrajnych poprzez wykorzystywanie testów warunków skrajnych jako scenariuszy uruchamiających awaryjny plan płynnościowy.

W celu utrzymywania ryzyka płynności na odpowiednim poziomie oraz sprostania zapotrzebowaniom na środki płynne w sytuacjach kryzysowych Bank utrzymuje odpowiednią wielkość aktywów nieobciążonych lub dodatkowych źródeł finansowania, które mogą być natychmiast wykorzystywane przez Bank jako źródło środków płynnych.

W ramach alternatywnych źródeł finansowania Bank wyróżnia:

- 1) sprzedaż wysokopłynnych aktywów (aktywa nieobciążone) lub zaciągnięcie kredytów zabezpieczonych tymi aktywami,
- 2) dodatkowe źródła finansowania w postaci:
 - a) wykorzystania przyznanych linii kredytowych,
 - b) sprzedaży innych aktywów, w tym kredytów,
 - c) pozyskania niezabezpieczonego finansowania z Banku Zrzeszającego,
 - d) pozyskania pożyczki płynnościowej ze Spółdzielni,

Do aktywów nieobciążonych mogą być zaliczane aktywa, które spełniają wszystkie z wymienionych warunków:

- 1) brak obciążeń,
- 2) wysoka jakość kredytowa,
- 3) łatwa zbywalność,
- 4) brak prawnych, regulacyjnych i operacyjnych przeszkód do wykorzystania aktywów w celu pozyskania środków,
- 5) sprzedaż aktywa nie oznacza konieczności podejmowania nadzwyczajnych działań.

Bank utrzymuje aktywa nieobciążone (liczone według wartości bilansowej) na poziomie równym lub wyższym od wyznaczonego bufora płynności.

Z zakresu ryzyka płynności w Banku funkcjonuje system informacji zarządczej, który pozwala Zarządowi i Radzie Nadzorczej na m.in.:

- 1) monitorowanie poziomu ryzyka, w tym przyjętych limitów,
- 2) kontrolę realizacji celów strategicznych w zakresie ryzyka płynności,
- 3) ocenę skutków podejmowanych decyzji,
- 4) podejmowanie odpowiednich działań w celu ograniczenia ryzyka.

Raporty z ryzyka płynności dla Zarządu sporządzane są z częstotliwością przynajmniej miesięczną, a dla Rady Nadzorczej z częstotliwością przynajmniej półroczną.

System informacji zarządczej z zakresu ryzyka płynności zawiera m.in. dane na temat:

- 1) struktury źródeł finansowania działalności Banku, ze szczególnym uwzględnieniem depozytów,
- 2) stabilności źródeł finansowania działalności Banku, w tym oceny zagrożeń wynikających z nagłego wycofania depozytów internetowych i mobilnych, a także depozytów dla których Bank stosuje ponadprzeciętne stawki oprocentowania,
- 3) stopnia niedopasowania terminów płatności pozycji bilansowych i pozabilansowych;
- 4) wpływu pozycji pozabilansowych na poziom ryzyka płynności,
- 5) poziomu aktywów nieobciążonych,
- 6) analizy wskaźników płynności,
- 7) wyników testów warunków skrajnych,
- 8) ryzyka związanego z płynnością długoterminową,
- 9) wyników testów warunków skrajnych,
- 10) stopnia przestrzegania limitów.

XIV. Dźwignia finansowa

1. Zestawienie dotyczące uzgodnienia aktywów księgowych i ekspozycji wskaźnika dźwigni

<i>Lp.*</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Kwota</i>
1	Aktywa razem według opublikowanych sprawozdań finansowych	353 468 922
6	Korekta z tytułu pozycji pozabilansowych (tj. konwersja na kwoty ekwiwalentu kredytowego ekspozycji pozabilansowych)	10 780 074
7	Inne korekty	-19 855
8	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni	342 708 703

**) numeracja zgodna z Rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 2016/200 z dnia 15 lutego 2016 roku ustanawiającym standardy techniczne w odniesieniu do ujawniania informacji na temat wskaźnika dźwigni instytucji*

2. Ujawnienie wskaźnika dźwigni

<i>Lp.</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych</i>
Ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych)		
1	Pozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych ale z uwzględnieniem zabezpieczenia)	342 709 703
2	(Kwoty aktywów odliczane przy ustalaniu kapitału Tier I)	- 19 855
3	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i aktywów powierniczych) (suma wierszy 1 i 2)	342 688 848
Inne pozycje pozabilansowe		
17	Ekspozycje pozabilansowe wyrażone wartością nominalną brutto	10 780 074
18	(Korekty z tytułu konwersji na kwoty ekwiwalentu kredytowego)	0
19	Inne ekspozycje pozabilansowe (suma wierszy 17-18)	10 780 074
Kapitał i miara ekspozycji całkowitej		
20	Kapitał Tier I	55 469 154
21	Miara ekspozycji całkowitej składającej się na wskaźnik dźwigni (suma wierszy 3, 11, 16, 19, EU-19a, EU-19b)	353 468 922
Wskaźnik dźwigni		
22	Wskaźnik dźwigni	15,69

3. Podział ekspozycji bilansowych (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych

<i>Lp.</i>	<i>Pozycja</i>	<i>Ekspozycje wskaźnika dźwigni określone w rozporządzeniu w sprawie wymogów kapitałowych</i>
EU-1	Całkowite ekspozycje bilansowe (z wyłączeniem instrumentów pochodnych, transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i ekspozycji wyłączonych) w tym:	342 708 703
EU-2	Ekspozycje zaliczane do portfela handlowego	0,00
EU-3	Ekspozycje zaliczane do portfela bankowego w tym:	342 708 703
EU-5	Ekspozycje traktowane jako ekspozycje wobec państwa	2 514 751
EU-6	Ekspozycje wobec samorządów regionalnych, wielostronnych banków rozwoju, organizacji międzynarodowych i podmiotów sektora publicznego których nie traktuje się jak państwa	7 565 162
EU-7	Instytucje	151 709 331
EU-8	Ekspozycje zabezpieczone na nieruchomościach	61 776 484
EU-9	Ekspozycje detaliczne	88 360 404
EU-10	Przedsiębiorstwa	10 156 973
EU-11	Ekspozycje których dotyczy niewykonanie zobowiązania	6 580 590
EU-12	Pozostałe ekspozycje (np. kapitałowe, sekurytyzacyjne i inne aktywa nie generujące zobowiązania kredytowego)	14 045 008

4. Informacje jakościowe

Ryzyko nadmiernej dźwigni finansowej Bank klasyfikuje do ryzyk nieistotnych; zarządzanie tym rodzajem ryzyka odbywa się w ramach ryzyka kapitałowego – w oparciu o zatwierdzoną w Banku Strategię zarządzania i planowania kapitałowego.

Takie podejście wynika z faktu, że Bank do obliczania aktywów ważonych ryzykiem stosuje metodę standardową (co ogranicza nadmierną możliwość wykorzystywania niższych wag ryzyka). W związku z tym zachowanie odpowiednich współczynników kapitałowych, powoduje, że wskaźnik dźwigni utrzymuje się również na bezpiecznym poziomie.

XV. Kontrola wewnętrzna

Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej są zorganizowane na trzech, niezależnych i wzajemnie uzupełniających się liniach obrony (poziomach).

1. Na pierwszą linię obrony składa się operacyjne zarządzanie ryzykiem powstałym w związku z działalnością prowadzoną przez Bank.
2. Na drugą linię obrony składa się:
 - 1) zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od operacyjnego zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie,
 - 2) komórka do spraw zgodności,
 - 3) niezależna komórka kontroli wewnętrznej/ ds. testowania pionowego.
3. Trzecią linię obrony stanowi audyt wewnętrzny realizowany przez Spółdzielczy System Ochrony SGB.
4. Na wszystkich trzech poziomach, w ramach systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, pracownicy Banku w ramach realizowanych czynności odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne lub niezależnie monitorują (poziomo lub pionowo) przestrzeganie mechanizmów kontrolnych.

Poszczególne linie obrony, w ramach systemu kontroli wewnętrznej są odpowiedzialne za:

1. Pierwsza linia obrony – projektowanie i zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w szczególności w procesach biznesowych funkcjonujących w Banku oraz zgodności postępowania z regulacjami.
2. Druga linia obrony:
 - 1) monitorowanie bieżące przyjętych mechanizmów kontrolnych,
 - 2) przeprowadzanie pionowych testów mechanizmów kontrolnych,
 - 3) ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontrolnych,
 - 4) matrycę funkcji kontroli,
 - 5) prowadzenie rejestru nieprawidłowości znaczących i krytycznych,
 - 6) raportowanie znaczących i krytycznych nieprawidłowości.
3. Trzecia linia obrony odpowiedzialna jest za badanie oraz ocenę adekwatności i skuteczności mechanizmów kontroli i niezależnego monitorowania ich przestrzegania odpowiednio w ramach pierwszej i drugiej linii obrony, zarówno w odniesieniu do systemu zarządzania ryzykiem, jak i systemu kontroli wewnętrznej.

W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania pionowego poprzez jednoznaczne wyodrębnienie linii obrony oraz niezależność monitorowania poziomego poprzez rozdzielenie zadań dotyczących stosowania danego mechanizmu kontrolnego i niezależnego monitorowania jego przestrzegania w ramach danej linii.

Za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca, testowanie) w ramach danej linii odpowiedzialni są wyznaczeni pracownicy, w tym kierownicy jednostek/komórek organizacyjnych.

Za monitorowanie pionowe pierwszej linii obrony przez drugą linię obrony odpowiada Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej.

XVI. Aktywa obciążone/nieobciążone

Aktywa		<i>Wartość bilansowa aktywów obciążonych</i>	<i>Wartość godziwa aktywów obciążonych</i>	<i>Wartość bilansowa aktywów wolnych od obciążeń</i>	<i>Wartość godziwa aktywów wolnych od obciążeń</i>
		010	040	060	090
010	Aktywa Banku				
030	Instrumenty kapitałowe – akcje SGB-Banku S.A. , udziały TUW Concordia	-	-	1 624 400,00 zł	-
040	Dłużne papiery wartościowe – BPW SGB-Banku S.A.	-	-	7 118 567,69 zł	-
120	Inne aktywa – jednostki uczestnictwa Funduszu SGB Gotówkowy w TFI Union Investment			2 001 216,69 zł	
Zabezpieczenia otrzymane					
		<i>Wartość godziwa obciążonych zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych</i>	<i>Wartość godziwa zabezpieczeń otrzymanych lub wyemitowanych własnych dłużnych papierów wartościowych dostępnych dla celów obciążenia</i>		
		010	040		

130	Zabezpieczenia otrzymane przez Bank	-	-
150	Instrumenty kapitałowe	-	-
160	Dłużne papiery wartościowe	-	-
230	Inne zabezpieczenia otrzymane	-	-
240	Wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obligacje zabezpieczone lub papiery typu ABS	-	-
Aktywa obciążone/zabezpieczenia otrzymane i powiązane zobowiązania			
		<i>Odpowiadające zobowiązania, zobowiązania warunkowe i udzielone pożyczki papierów wartościowych</i>	<i>Aktywa, zabezpieczenia otrzymane i wyemitowane własne dłużne papiery wartościowe inne niż obciążone obligacje zabezpieczone i papiery typu ABS</i>
		010	030
010	Wartość bilansowa wybranych zobowiązań finansowych	-	-
Informacje o istotności obciążeń jeśli uznano za istotne			

Zakres powyższych informacji o charakterze ilościowo – jakościowym przygotowany został przez:
Zespół ds. analiz ryzyka
Główną Księgową
Stanowisko ds. kadr i administracji
Stanowisko ds. zgodności i kontroli wewnętrznej

Wiceprezes Zarządu Magdalena Wiśniewska
Wiceprezes Zarządu Beata Wierzbicka-Skroś
Prezes Zarządu Helena Kłosowska